

Sportaccommodatienota 2012-2015

**Gemeente Teylingen
Februari 2012**

Inhoudsopgave

Samenvatting		1
Inleiding		2
Hoofdstuk 1	Waar staat de gemeente nu?	
1.1	Inleiding	3
1.2	Sport en bewegen in Teylingen	3
1.3	Welke rol vervulde de gemeente in de periode 2006-2011?	5
Hoofdstuk 2	Het sportbeleid vanaf 2012	
2.1	Inleiding	7
2.2	Keuzenota sport	7
2.3	De regisserende rol van de gemeente	7
2.4	Faciliteren van sport door de gemeente	8
2.4.1	Topsport	9
2.4.2	Binnensportaccommodaties	9
2.4.3	Zwembad	9
2.4.4	Buitensportaccommodaties	10
2.5	Criteria capaciteitsuitbreiding	11
2.6	Aanvragen voor sportaccommodaties die niet in Teylingen aanwezig zijn	12
2.7	Wat mag de gemeente van verenigingen verwachten	12
Hoofdstuk 3.	Investeringskosten in de sport in de periode 2006-2011	
3.1	Inleiding	14
3.2	De financiën in beeld	14
3.3	Capaciteitsbehoeften van verenigingen	15
3.4	Investeringskosten	17
Hoofdstuk 4.	Conclusie	19
Bijlage 1	Huidige beleidskaders	21
Bijlage 2	Strategie 1: Voorzien in de sportbehoefte en faciliteren van accommodaties.	23
Bijlage 3	Investeringskosten 2006-2011 in sport verdeelt naar kern	24
Bijlage 4	Vergelijking regionale gemeenten	26
Bijlage 5	Inventarisatie sportaccommodaties Teylingen	27
Bijlage 6	Verslag bijeenkomst sportaccommodatienota 30-1-2012	40

Samenvatting

Met deze nota wil de gemeente richting en kaders geven aan verenigingen en inwoners. Kaders om vraagstukken op het gebied van sport te toetsen en op te anticiperen. Door duidelijkheid te scheppen en richtlijnen te geven aan de sportverenigingen en gemeente, moet er helder kunnen worden geanticipeerd op toekomstige capaciteitsvraagstukken.

In de nota wordt een overzicht gegeven waar de gemeente zichzelf voor verantwoordelijk acht en waarvoor de verenigingen verantwoordelijk zijn. Uitgangspunt is dat de gemeente een faciliterende en regisserende rol heeft ten aanzien van sportaccommodaties.

De kernpunten van het sportaccommodatiebeleid zijn:

- Primair voorzieningen voor (Teylingse) basissporten.
- Sportverenigingen kunnen gebruik maken van kwalitatief goede sportvoorzieningen, topsportaccommodaties zijn geen prioriteit.
- Geen nieuwe binnensportaccommodaties. Uitgangspunt: eerst huidige voorzieningen in Teylingen zo optimaal mogelijk worden benut.
- Zwembad binnen gemeente is van waarde voor de inwoners, het onderwijs en de (zwem)verenigingen. Wel onderzoek naar andere mogelijkheden voor eigendom en exploitatie zwembad.
- De gemeente heeft sinds haar bestaan ruim 16 miljoen euro geïnvesteerd in sport. Dit komt neer op ruim € 67,- per inwoner per jaar.
- De gemeente verstrekt geen geldleningen.

Voor wie geldt dit:

De gemeente maakt allereerst een keuze tussen basissport en niet-basissport. Dit onderscheid is noodzakelijk in verband met het afbakenen van de rol van de gemeente ten aanzien van realisatie, onderhoud, instandhouding en uitbreiding van sportaccommodaties en -voorzieningen. De gemeente zal zich primair richten op de voorzieningen voor de basissporten.

Wat zijn de criteria voor capaciteitsuitbreiding:

- Drie jaar een capaciteitstekort volgens NOC*NSF-richtlijnen en/of de richtlijnen van de betreffende bond.
- Andere verenigingen (die een vergelijkbare sport beoefenen) hebben onvoldoende ruimte om de capaciteitsvraag op te vangen.
- Het beheer van de accommodatie kan door de vereniging of stichting worden gedaan.
- Gemeente heeft grond en voldoende (financiële) middelen beschikbaar.
- De vereniging en de locatie moeten in de gemeente liggen. De gemeente betaalt niet mee aan regionale voorzieningen buiten Teylingen.

De nota kan in de praktijk direct worden toegepast:

- Herinrichting Sportpark Roodemolen
- Toekomstige inrichting sport- en recreatiepark Elsgeest
- Renovatie tennisvereniging Overbos

De gemeente vindt het heel erg belangrijk dat uit het oogpunt van gezondheid en leefbaarheid er sportverenigingen binnen haar gemeentegrenzen zijn en ziet voor zichzelf de functie in de uitbreiding van de sportaccommodaties als een belangrijke taak. Aan de andere kant wordt van de verenigingen verwacht dat zij zich inzetten voor zowel sportbeoefening als sociale activiteiten in Teylingen.

Inleiding

Wat wil de gemeente Teylingen bereiken met haar sportbeleid? Welke rol en verantwoordelijkheid heeft de gemeente als het gaat om sporten? Al jarenlang wordt er gesport in Teylingen en ondersteunt de gemeente financieel sportorganisaties en sportvoorzieningen. Heeft dit de beoogde effecten? Moet de gemeente hiermee doorgaan of een andere weg inslaan? Het is tijd om het gemeentelijke sportbeleid onder de loep te nemen.

Sportaccommodaties vormen een belangrijke voorwaarde voor sport. Zonder accommodaties (binnen- of buitensportaccommodaties en ook zwembaden) is er geen ruimte voor sport anders dan de openbare ruimte. Vanuit haar publieke verantwoordelijkheid heeft de gemeente Teylingen het faciliteren van sportaccommodaties tot één van de kerntaken van haar beleid gemaakt. Hiermee is niet gezegd dat de gemeente Teylingen moet voorzien in alle wensen en ideeën van sportverenigingen en overige gebruikers van sportaccommodaties. Ook particuliere initiatieven kunnen voorzien in de gewenste behoeften.

De faciliterende rol van de gemeente Teylingen is op hoofdlijnen uitgewerkt in de nota Back to Basics waarin het nieuwe subsidiebeleid werd vastgesteld (8 september 2011). De faciliterende rol krijgt in het beleid een belangrijke plaats, nu de financieel ondersteunde rol aan sportorganisaties is komen te vervallen. Wat betekent deze faciliterende rol nou eigenlijk als we kijken naar het sportbeleid? Wat wil de gemeente Teylingen met haar sportbeleid uitstralen? Hoe ziet een faciliterende sportgemeente er uit? Wat mogen de sportverenigingen van ons verwachten en wat verwachten wij van hen?

Op 30 januari 2012 heeft een druk bezochte bijeenkomst plaatsgevonden met de sportverenigingen over de manier waarop de gemeente kan faciliteren met betrekking tot sport. In bijlage 6 is hiervan een kort verslag opgenomen. Met de verenigingen is gesproken over mogelijke kaders die de basis vormen van het accommodatiebeleid en de manier waarop de gemeente de verenigingen kan faciliteren. In de conclusie is aangegeven welke suggesties in de nota zijn verwerkt of waarom bepaalde suggesties er niet in zijn verwerkt.

Met deze notitie willen wij richting en kaders geven. Kaders om vraagstukken op het gebied van sport te toetsen en op te anticiperen. Door duidelijkheid te scheppen en richtlijnen te geven aan de sportverenigingen en gemeente, willen wij helder kunnen anticiperen op toekomstige capaciteitsvraagstukken.

Allereerst wordt een beeld geschetst van de huidige situatie. Waar staan we nu ten aanzien van onze faciliterende rol op sportgebied? Welke lijnen zijn er de afgelopen jaren uitgezet? Hoeveel heeft de gemeente geïnvesteerd in sport?

Daarna gaan we in op de mogelijke variaties van faciliteren. Gaat het alleen om de aanleg van accommodaties of ook om het onderhoud en andere faciliteiten zoals clubgebouwen, kleedkamers, parkeergelegenheid etc. Hoe vullen andere gemeenten deze rol in? En wat betekenen deze variaties als je ze vertaalt naar het gekozen beleid in Teylingen?

Tot slot wordt in gegaan op de verschillende wensen en behoeften die momenteel leven bij de Teylingse sportverenigingen. Hoe verhouden die wensen zich tot de faciliterende rol van de gemeente?

In een aparte nota (die wordt in de loop van 2012 aangeboden aan de raad) wordt een toekomstvisie op sport- en recreatiepark Elsgeest ontwikkeld. Wat betekent het nieuwe faciliterende beleid van de gemeente concreet voor deze visie en wat heeft dit voor consequenties voor de verenigingen die kampen met een capaciteitstekort? Gaan we wel of niet sportaccommodaties uitbreiden? Aan de hand van een actueel spelend vraagstuk (toekomstvisie sportpark Elsgeest) wordt duidelijk wat de faciliterende rol uit deze sportaccommodatienota inhoudt voor dit sportpark.

Hoofdstuk 1. Waar staat de gemeente nu?

1.1 Inleiding

De gemeente Teylingen heeft geen specifiek (vastgesteld) sportbeleid waarop zij aanvragen van verenigingen voor uitbreiding van de accommodaties kan toetsen en toekomstig beleid op het gebied van sport kan ontwikkelen. 'Sport' valt onder het algemene welzijnsbeleid (zie de nota 'Met andere Ogen'). In 2009 heeft de raad ingestemd met de startnotitie en de keuzenota. Door het belang van de uitkomst van de raadsverkiezingen in 2010 en de subsidienota in 2011, wordt de beleidsnota sportaccommodaties nu aangeboden.

Andere kaders kunnen worden gehaald uit het nieuwe subsidiebeleid (Back to Basics), de criteriumnota voor subsidiering 2010-2013, de Algemene Subsidieverordening Teylingen en het voorzieningenbeleid (Voorzieningennota 2009-2015). In deze verschillende nota's wordt op hoofdlijnen veel gezegd over het (algemene) welzijns- en voorzieningenbeleid van de gemeente, wat dus ook betrekking heeft op sport.

Daarnaast geeft het huidige raads- en collegeprogramma een richting hoe de gemeente haar rol ziet in het publieke domein. In bijlage 1 is een korte samenvatting gegeven van de onderdelen uit deze nota's en de richting van het raads- en collegeprogramma die relevant zijn voor het sportbeleid.

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de manier waarop de gemeente Teylingen in de afgelopen jaren is omgegaan met de verschillende vraagstukken op het gebied van sport. De beleidskaders geven daarbij sturing aan de rol die de gemeente voor zichzelf ziet in het sportbeleid.

1.2 Sport en bewegen in Teylingen

Algemeen is bekend dat sport bijdraagt aan het welzijn van inwoners. Het is belangrijk dat er voldoende en kwalitatief goede sportvoorzieningen worden aangeboden door de gemeente of private partijen. Om sportbeleid te kunnen maken, moet inzicht gekregen worden in de sportdeelname van inwoners.

Uit de laatste meting van de GGD uit 2009 (Jongerenpeiling 2008) komt onderstaand beeld naar voren over de deelname aan sport door jongeren:

Tabel 1 *Minimaal eens per week sporten in ZHN en per cluster onder 12-17 jarige leerlingen in het voortgezet onderwijs en mbo*

	1998	2003	2008
Zuid-Holland Noord	84%	79%	80%
12-14 jaar	89%	83%	86%
15-17 jaar	80%	75%	76%
jongen	84%	84%	82%
meisje	83%	74%	79%
A: Leiden	79%	76%	78%
B: Alphen aan den Rijn	84%	75%	76%
C: Leiderdorp, Oegstgeest, Voorschoten	89%	84%	84%
D: Kaag en Braassem, Nieuwkoop, Rijnwoude, Zoeterwoude	82%	78%	83%
E: Katwijk, Noordwijk	84%	76%	79%
F: Hillegom, Lisse, Noordwijkerhout, Teylingen	86%	84%	82%

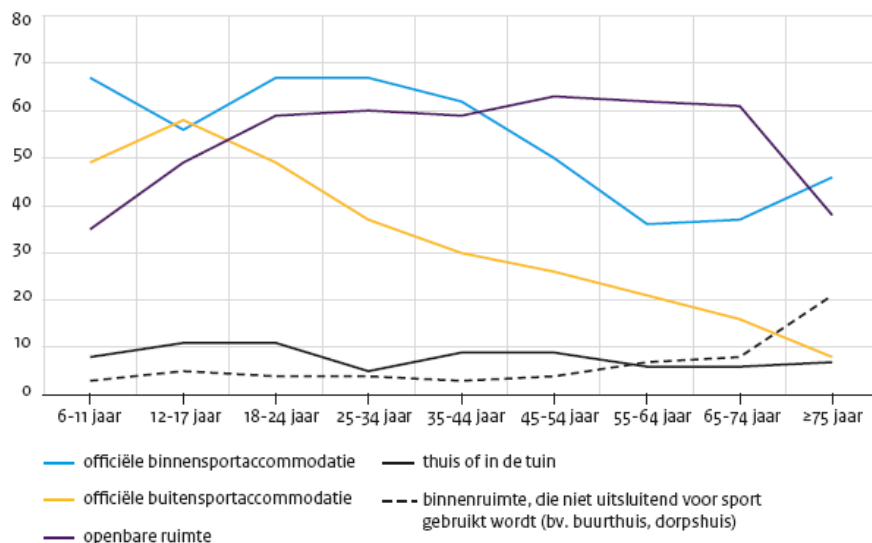
vet = significant verschil met voorafgaande peiljaar

In 2009 heeft de gemeenteraad besloten dat de sportdeelname een verantwoordelijkheid is van inwoners. Op basis van de cijfers hiernaast is er de afgelopen jaren vanuit het gezondheidsbeleid en sport niet extra ingezet op sportstimulering. Tot slot kent de gemeente een hoge bezettingsgraad van de sportaccommodaties (zie verderop deze nota), wat geen aanleiding geeft sport extra te stimuleren. Wel is de deelname aan sport indirect gestimuleerd door de aanleg van verschillende sportvoorzieningen de afgelopen jaren.

Ontwikkelingen en verwachtingen deelname aan sport in Teylingen

In 2010 heeft het Sociaal en Cultureel Planbureau onderzoek gedaan naar de leeftijd en het gebruik van een bepaalde accommodatie. Hieruit blijkt dat jongeren vooral gebruik maken van binnensportaccommodaties en ouderen juist meer van de openbare ruimte en ruimten die niet uitsluitend voor sport bedoeld zijn.

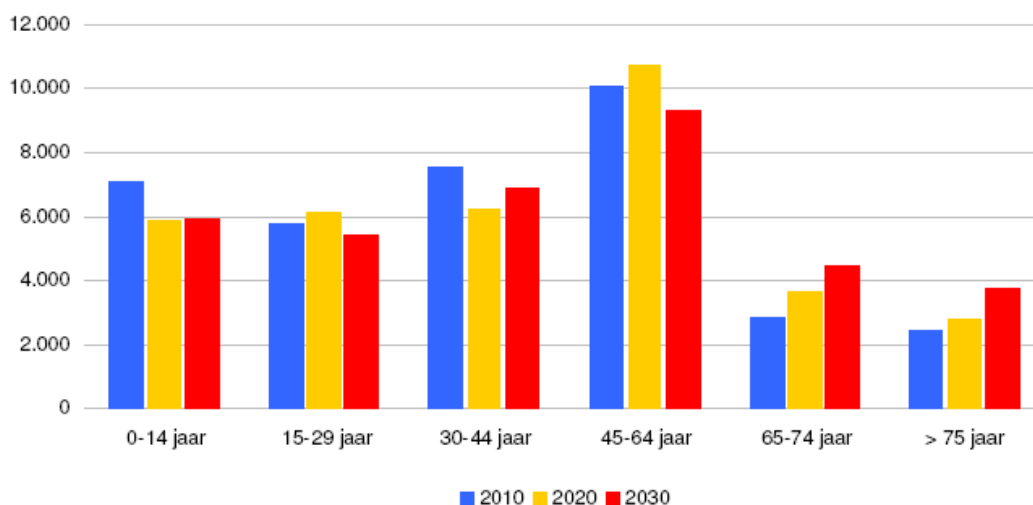
Figuur 1: Aandeel sporters per soort accommodatie naar leeftijd (in procenten)

Bron: SCP/CBS (AVO'07a)

Uit onderzoek van de provincie is de volgende prognose voor de leeftijdsopbouw voor Teylingen gegeven:

Figuur 2: Bevolkingsprognose gemeente Teylingen naar leeftijd, 2010-2030 (BP 2010)

Bron: Provincie Zuid-Holland 2010, bewerking DHV

Wanneer figuur 2 met figuur 1 wordt vergeleken kan per type accommodatie de volgende conclusie worden getrokken (bij gelijkblijvende trendontwikkeling in de toekomst):

- Binnensportaccommodatie: door de afname van het aantal mensen onder de 30 jaar, blijft de vraag naar dit soort accommodaties de komende jaren gelijk om daarna te gaan dalen. Echter neemt de vraag weer toe na de leeftijd van 55 jaar. Gezien de bevolkingsontwikkeling kan hier verwacht worden dat de vraag naar deze accommodaties weer gaat toenemen.
- Buitensportaccommodatie: De vraag hiernaar daalt sterk naarmate iemand ouder dan 25 jaar is. Door de afname van de bevolking jonger dan 25 jaar, zal de vraag de komende jaren gelijk blijven en daarna naar verwachting dalen.

- Openbare ruimte: Mensen van begin 20 jaar en ouder maken hier gebruik van. De bevolkingssamenstelling laat zien dat de vraag alleen maar gaat toenemen.
- Thuis of in de tuin (denk hierbij aan badminton in de tuin, tafeltennissen of thuisfitness): Deze vraag is minimaal en zal ook minimaal blijven.
- Binnenruimte zonder sportbestemming (denk aan ruimte voor denksporten of biljart): Hierin is een sterke stijging na 65 jaar te zien. De bevolkingsontwikkeling laat zien dat deze vraag alleen maar gaat toenemen.

De vraag naar sportaccommodaties is niet alleen te bepalen aan de hand van de bevolkingsgroei. Ook andere factoren spelen daarbij een rol (Sociaal en Cultureel Planbureau, 2010). Te denken valt aan:

- Welvaartstijging
- Ontwikkeling commercieel sportaanbod
- Verandering in leefstijl en gezondheidsbewustzijn
- Multifunctioneel gebruik accommodatie
- Technologische ontwikkelingen

Uit de huidige demografische cijfers blijkt dat de nu geplande investering voor de afschrijvingsperiode verantwoord zijn. Bovendien gaan wij na 2015 de situatie evalueren en indien noodzakelijk de nota actualiseren.

Voor verdere toelichting wordt verwezen naar bijlage 5.

1.3 Welke rol vervulde de gemeente in de periode 2006 - 2011?

De gemeente Teylingen heeft ten aanzien van sportbeleid voornamelijk een faciliterende rol ingenomen. De gemeente vervulde deze rol door accommodaties aan te bieden of beschikbaar te stellen. Dit betreft onder andere binnensportaccommodaties zoals gymnastieklokalen, sportzalen en sporthallen, buitensportvoorzieningen zoals voetbal-, hockey- of korfbalvelden en een zwembad.

De gemeente heeft de afgelopen jaren nadrukkelijk de verenigingen gefaciliteerd, zodra er sprake was van een substantieel en structureel capaciteitstekort volgens de landelijke normen (NOC*NSF normen en de normen van de sportbonden). Daarnaast ondersteunt de gemeente (tot 2014) de sportorganisaties door het geven van subsidies aan binnensportverenigingen en onderhoudsbijdragen (minimaal tot 2013) aan buitensportverenigingen, waardoor het voor de verenigingen mogelijk werd een financiële huishouding neer te zetten met lage contributies. De gemeente stimuleerde de sportbeoefening verder door het inzetten van de combinatiefunctionaris in het kader van de impuls regeling Brede Scholen. Daarnaast heeft de gemeente het beheer en de exploitaties van de binnensportaccommodatie overgedragen aan Stiwa.

De faciliterende rol van de gemeente 2006-2011

De faciliterende rol van de gemeente op het gebied van sportaccommodaties heeft zich de afgelopen jaren toegespitst op de volgende onderdelen:

- **Grondexploitatie:** De gemeente heeft ervoor gezorgd dat zij eigenaar is van de grond waarop gemeentelijke sportvoorzieningen zijn gebouwd. Deze heeft zij gratis of tegen een kleine vergoeding voor het recht van opstal, beschikbaar gesteld aan verenigingen of beheersstichtingen.
- **Aanleg en renoveren van accommodaties** (sporthallen, velden of kleed/clubaccommodaties): De gemeente heeft de afgelopen jaren verschillende voorzieningen aangelegd of de aanleg door verenigingen ondersteund via subsidie.
- **Subsidie/bijdrage voor onderhoud accommodaties:** De gemeente heeft Stiwa jaarlijks subsidie gegeven om de binnensportaccommodaties te onderhouden en te beheren. Voorheen deden de voormalige drie gemeenten (op Sassenheim na) het onderhoud van de binnensportaccommodaties zelf. Het onderhoud aan buitensportaccommodaties gebeurt door de verenigingen zelf. Zij ontvingen een financiële bijdrage van de gemeente om (ongeveer 75% van) de kosten van het dagelijks onderhoud aan natuurgrasvelden te kunnen betalen. Kunstgras is geheel voor eigen rekening van de vereniging, omdat de kosten voor het onderhoud beperkt zijn (in vergelijking met natuurgrasvelden).
- **Exploitatie accommodaties:** Stiwa exploiteert de binnensportaccommodaties, zij ontvangt een subsidie om deze te kunnen exploiteren en betaalt huur aan de gemeente. Voorheen deed de gemeente de exploitatie zelf. De buitensportaccommodaties worden geëxploiteerd door de verenigingen, zonder bijdrage vanuit de gemeente. Er hoeft ook geen huur betaald te worden.

Aan het beleid is de afgelopen jaren als volgt vorm gegeven:

- De gemeente heeft (tot en met 2013) subsidie verstrekt aan binnensportverenigingen.
- De gemeente heeft (tot en met 2011) onderhoudsbijdragen verstrekt aan buitensportverenigingen (natuurgrasvelden).
- Buitensportverenigingen betalen sinds 2006 geen huur voor het gebruik van de accommodaties (met uitzondering van de IJclub Warmond, STV (recht van opstal) en Handbalvereniging Warmunda).
- De gemeente is eigenaar van de sporthallen, de sportzalen en het zwembad De Wasbeek en stelt deze ter beschikking via Stiwa aan het bewegingsonderwijs en sportverenigingen tegen een maatschappelijk aanvaardbaar tarief.
- De gemeente is eigenaar van de grond en sportvelden van buitensportaccommodaties (met uitzondering van Tennispark Oosthout, Dekkersport, zwembad KTS, de golfbaan Kagerzoom, de tennisvelden en voetbalvelden bij de Akzo).
- De gemeente investeert in de combinatiefunctionarissen door de salarislasten te bekostigen (cofinanciering met het Rijk).
- De gemeente bekostigt volledig de realisatie van gymzalen, sportzalen en sporthallen.
- De gemeente bekostigt volledig de aanleg en renovaties van sportvelden (met uitzondering van tennisvelden).
- De gemeente subsidieert nieuwbouw- of verbouwingkosten in klee- en clubaccommodaties.

Wat betalen de verenigingen?

- De verenigingen betalen recht van opstal over de clubgebouwen voor het gebruik van de gemeentelijke grond.
- De verenigingen financieren hun eigen exploitatie (o.m. verzekeringen, energie, onderhoud etc.).
- De verenigingen zijn verantwoordelijk voor renovatie-investeringen met betrekking tot veldattributen (doelen, ballenvangers, hekwerken, etc.).
- Binnensportverenigingen betalen huur aan Stiwa. Buitensportverenigingen betalen geen veldhuur.

Alle genoemde acties zijn in de afgelopen jaren historisch gegroeid. Zoals al eerder werd geschetst, is er geen specifiek sportbeleid. Kortom, er is niet vastgelegd hoe onze inbreng (financieel of inhoudelijk) formeel eruit ziet. Bijvoorbeeld: een vereniging vraagt een investeringssubsidie aan voor een verbouwing. Wanneer komt deze vereniging in aanmerking voor subsidie en hoe hoog is dan de financiële bijdrage van de gemeente? Nog een voorbeeld: er is een capaciteitstekort bij een sportvereniging geconstateerd. Legt de gemeente het veld te allen tijde aan? En bekostigt de gemeente dan ook alle aanlegkosten?

De gemeente Teylingen is niet de enige gemeente die de vraag krijgt van verenigingen met betrekking tot capaciteitsuitbreiding. In bijlage 4 is een overzicht gegeven van de omliggende gemeenten.

In hoofdstuk 2 worden de kaders geschetst voor het nieuwe sportbeleid.

In hoofdstuk 3 is een overzicht van de afgelopen zes jaar opgenomen van het aantal investeringen door de gemeente per kern (Warmond, Sassenheim en Voorhout).

Met deze opsomming is een beeld geschetst van de verschillende taken die de gemeente de afgelopen jaren heeft opgenomen.

Hoofdstuk 2. Het sportbeleid vanaf 2012

2.1 Inleiding

Dit hoofdstuk gaat in op de keuze van de gemeente Teylingen om de komende jaren een faciliterende en regisserende rol aan te nemen ten aanzien van sportaccommodaties. Zoals gesteld in hoofdstuk 1, was er de afgelopen jaren geen eenduidig sportbeleid op papier. Er is wel een aanzet daartoe gedaan door het vaststellen van de keuzenota sport in 2009. Deze nota maakt een onderscheid in welke sporten de gemeente wel of niet ondersteunt en hoe zij omgaat met bijvoorbeeld sportstimulering. De keuzenota vormt het vertrekpunt om te komen tot een sportbeleid, zoals omschreven in dit hoofdstuk. Tevens wordt verwezen naar bijlage 5. Dit is een inventarisatie en achtergrond studie naar de sportaccommodaties in Teylingen.

2.2 Keuzenota sport: strategie 1: voorzien in de sportbehoefte en realiseren van accommodaties

In de vorige raadsperiode is nadrukkelijk gekozen dat de gemeente de komende jaren zich richt op het voorzien in de sportbehoefte en het realiseren van sportaccommodaties. De keuzenota bood vijf strategieën hoe de gemeente haar sportbeleid kon vormgeven. De keuzenota sport is vastgesteld op 5 november 2009. De vijf strategieën waren:

1. Voorzien in de sportbehoefte en realiseren van accommodaties (kwantitatieve en kwalitatieve goede sportvoorzieningen)
2. Sport als doel (stimuleren van sporten en bewegen)
3. Sport als middel (bevorderen van sociale cohesie)
4. Sport als doel en middel (combinatie van 2 en 3)
5. Geen sportbeleid, beperkte ambities (ad-hoc beleid).

Er is gekozen voor strategie 1. In bijlage 2 is een korte samenvatting gegeven van de pijlers van deze strategie.

In de nota is een duidelijke scheiding aangebracht tussen basissporten en niet-basissporten. Dit onderscheid is noodzakelijk in verband met het afbakenen van de rol van de gemeente ten aanzien van realisatie, onderhoud, instandhouding en uitbreiding van sportaccommodaties en –voorzieningen. De gemeente zal zich primair richten op de voorzieningen voor de basissporten.

Het onderscheid tussen basissporten en niet-basissporten kan als volgt gemaakt worden (Keuzenota sport, 2009). Basissporten zijn sporten waarbij:

- Er sprake is van een landelijk algemeen gangbare en algemeen aanvaarde sport (een sport die vrijwel in alle gemeenten in Nederland wordt beoefend). Sporten die binnen gemeentegrenzen van oudsher sterk aanwezig zijn en die landelijk minder aandacht genieten kunnen toch tot de basissporten worden gerekend;
- Er sprake is van een sport die in de openbare ruimte of op de commerciële markt niet wordt aangeboden;
- Er sprake is van sportbeoefening zonder winstoogmerk;
- Er sprake is van een sport die een bijdrage levert aan de doelstellingen van het gemeentelijk sportbeleid in algemene zin, aan sportstimulering van doelgroepen en hun motorische en algehele ontwikkeling.

Tot het terrein van basissport rekent de gemeente:

Binnensport: badminton, basketbal, gymnastiek/turnen, handbal, korfbal, zaalvoetbal, volleybal, zwemsport/waterpolo.

Buitensport: atletiek, handbal, korfbal, hockey, rugby, voetbal, honk- en softbal en outdoor tennis.

Tot het terrein van niet-basissport rekent de gemeente Teylingen in de nota:

Binnensport: denksporten, bridgen, biljarten, darten, dansen, verdedigingssporten, tafeltennis, squash, fitness, twirlen, indoortennis, indoorklimmen, bowlen, handboogschieten, hockey.

Buitensport: lopen, wandelen, fietsen, parachutespringen, duiken, hengelen, motorsport, autosport, klimsport, paardensport, hondensport, schaatsen en skeelers, majorette, cricket, handboogschieten, jeu de boules, kanoën, roeien en golfen.

2.3 De regisserende rol van de gemeente

Naast de faciliterende rol kiest het huidige college er nadrukkelijk voor om een regisserende

gemeente te zijn. De gemeente wil de kaders aangeven, faciliteren en waar nodig stimuleren van het eigen initiatief in de samenleving. Er wordt uitgegaan van de zelfstandigheid en de eigen verantwoordelijkheid van inwoners en organisaties.

De regisserende rol houdt in dat de gemeente Teylingen stuurt met een visie in de hand. Zij beperkt haar taken tot het 'sturen' en de 'besluitvorming' van de uitvoering het sportbeleid. Sportverenigingen en aanbieders beschikken zelf over de kennis om te komen tot een goede afstemming van vraag en aanbod in de beschikbare capaciteit en over de middelen om het gemeentelijk beleid tot uitvoering te brengen.

De gemeente regisseert door het bepalen van randvoorwaarden, zoals het formuleren van de beoogde maatschappelijke effecten en het participeren in netwerken met belanghebbenden. De gemeente heeft slechts een uitvoerende rol in situaties waar maatschappelijke organisaties en partners (tijdelijk) niet in staat zijn activiteiten uit te voeren die in het belang zijn van het gemeentelijk sportbeleid.

2.4 Faciliteren van sport door de gemeente

Door de keuze voor strategie 1 is nadrukkelijk ingezet op het faciliteren van sportaccommodaties. Sportstimulering, doelgroepenbeleid of ondersteunen verenigingskader vormen geen uitgangspunt voor het sportbeleid.

De gemeente faciliteert op verschillende manieren. Dit kan 'zichtbaar' zijn door bijvoorbeeld de aanleg van een kunstgrasveld of de bouw van een sporthal, maar ook op indirecte wijze zoals via technische kennis bij projecten en door het aanpassen van bestemmingsplannen.

In onderstaand overzicht is een verdeling gemaakt in wijze waarop de gemeente wel en niet kan faciliteren. Onder de tabel is een korte toelichting gegeven.

Sport	Manier waarop gefaciliteerd kan worden	Taak voor de gemeente	
		Wel	Niet
Binnensport	Nieuwbouw	X	
	Beheer en exploitatie		X
	Eigenaar	X	
Zwembad	Eigenaar huidig zwembad	X	
	Eigenaar evt. toekomstig zwembad		X
	Recreatie		X
	Doelgroepzwemmen	X	
	Beheer en exploitatie huidig zwembad	X	
	Beheer en exploitatie evt. toekomstig zwembad		X
Buitensport	Zie uitgebreide toelichting over taken van de gemeente in hoofdstuk 2.3.4		

Verderop in deze paragraaf wordt uitgelegd hoe de regisserende en faciliterende rol er concreet uitziet en wat van de gemeente verwacht mag worden.

Naast de investering in sportaccommodaties, wil de gemeente ook faciliteren in het ondersteunen van de verenigingen. Via het Servicepunt Vrijwilligers Teylingen kunnen de vrijwilligers van verenigingen cursussen volgen en ondersteuning verkrijgen.

Onderwerp	Manier waarop gefaciliteerd kan worden	Taak voor de gemeente	
		Wel	Niet
Financiën	Garantstelling voor leningen bij banken i.c.m. Stichting Waarborgfonds Sport.	X	
	Ondersteuning verenigingen die een exploitatie- en beheersstichting oprichten met belastingtechnisch advies.	X	
	Verstrekken van eenmalige subsidies	X	
	Verstrekken van geldleningen door de gemeente.		X
	Structurele subsidies en onderhoudsbijdragen.		X

Kenniss	Kosteloos beschikbaar stellen van haar ambtelijk expertise ter ondersteuning van een project.	X	
	Het uitvoeren van onderhoud aan accommodaties door afdeling Gemeentewerken.		X
	Ondersteunen Service Punt Vrijwilligers	X	
Wet- en regelgeving	In bestemmingsplannen wordt rekening gehouden met de mogelijkheid van uitbreiding of verandering van een sportpark.	X	
	In regelgeving wordt rekening gehouden met de mogelijkheid dat een sportvoorziening commercieel wordt geëxploiteerd.	X	
Topsport	Standaard faciliteren in topsportvoorzieningen		X
	Ondersteunen topsporters door subsidies.		X
Openbare ruimte	Aanleg openbare sportvoorziening (kunstgrasveldje, basketbalveld, etc.)	X	

In bijlage 5 is een achtergrondstudie weergegeven naar het gebruik van sportaccommodaties en de bevolkingsprognoses.

2.4.1 Topsport en verenigingen

In Teylingen zijn verschillende verenigingen actief op een hoog niveau. Zo is korfbalvereniging TOP Nederlands en Europees kampioen, speelt vv Ter Leede met de heren en dames op hoog niveau, komen de teams van rugbyclub de Bassets op een hoog niveau uit en spelen de dames van HV Foreholte in een landelijke competitie. Daarnaast zijn er nog een aantal verenigingen die regelmatig prijzen behalen bij landelijke en of Europese kampioenschappen.

De gemeente heeft de afgelopen jaren verenigingen gefaciliteerd met goede accommodaties. De verenigingen hebben zelf de voorwaarden gecreëerd voor topsport.

De prioriteit van de gemeente ligt bij het aanbieden van breedtesportvoorzieningen. Voorzieningen die door zoveel mogelijk inwoners gebruikt kunnen worden tegen een aanvaardbare prijs. De gemeente wil verenigingen wel faciliteren om hun accommodatie topsport waardig te maken. Daarbij wordt gezocht naar het slim en efficiënt benutten van de huidige accommodaties. De gemeente ondersteunt topsporters niet via directe subsidies. Hiervoor kunnen topsporters zich wenden tot het Olympisch netwerk in Leiden.

2.4.2 Binnensportaccommodaties

Er zijn op dit moment voldoende binnensportaccommodaties. In Voorhout is een piek in het gebruik van deze accommodaties. In Sassenheim is het gebruik optimaal terwijl in Warmond beperkt van de sporthal gebruik wordt gemaakt. Het uitgangspunt is: eerst zorgen dat alle accommodaties in Teylingen voldoende gevuld zijn, voordat gedacht wordt aan uitbreiding. De huidige capaciteit is voldoende om de vraag van onderwijs en sportverenigingen de komende jaren in Teylingen te kunnen opvangen. Ook de groei van het leerlingenaantal is niet zodanig, dat er behoefte is aan een nieuwe sportaccommodatie. De gemeente zorgt ervoor dat de huurtarieven op een acceptabel niveau blijven. De gemeente blijft de exploitatie van binnensportaccommodaties uitbesteden aan Stiwa. De gemeente is tevreden over de kwaliteit die Stiwa levert. Daarnaast kan Stiwa de sportvoorzieningen efficiënter exploiteren dan de gemeente. Kortom, realisatie van een binnensportaccommodatie is de komende jaren niet nodig voor wat betreft de capaciteit van het onderwijs en de binnensportverenigingen.

2.4.3 Zwembad

De gemeente vindt een zwembad in haar gemeente van waarde voor zowel de burger, het onderwijs en de (zwem)verenigingen. De gemeente wil niet tegen iedere prijs het zwembad

blijvend subsidiëren. Momenteel is de gemeente eigenaar van het zwembad en levert in de exploitatie een behoorlijke financiële bijdrage maar vindt dat dit voor de toekomst geen vanzelfsprekendheid is.

Het zwembad is relatief oud en binnenkort moeten er investeringen worden gedaan. Dit biedt de gelegenheid om over de toekomst van het zwembad na te denken. Vraagstuk hierin is of de gemeente eigenaar moet zijn van een zwembad. Daarnaast wil de gemeente niet langer inzetten op recreatie als een belangrijk doel van het zwembad. In 2011/2012 wordt een onderzoek verricht naar de toekomst van het zwembad. Zwembad De Wasbeek blijft in deze collegeperiode (2010-2014) in ieder geval bestaan in de huidige vorm. Stiwa blijft beheerder en exploitant van het huidige zwembad en zal in de toekomst betrokken worden bij eventuele veranderingen van het zwembad. Het eigendom, het beheer en exploitatie van het zwembad kan in de toekomst, mede gezien de opgelegde bezuiniging, wel veranderen.

2.4.4 Buitensportaccommodaties

De gemeente richt zich hoofdzakelijk op de accommodaties van de basissportverenigingen (indien deze zich bevinden op gemeentelijke grond). Niet-basissportverenigingen worden geacht zelf hun accommodatie te onderhouden en/of uit te breiden. De verantwoordelijkheid van de gemeente kan op verschillende niveaus uitgelegd worden.

De gemeente wil de huidige situatie voor de buitensport handhaven. Dit betekent dat de gemeente eigenaar is van de accommodatie, maar de dagelijkse gang van zaken geheel over laat aan de verenigingen. De verenigingen moeten zelf de accommodatie beheren en exploiteren, zonder geldelijke steun van de gemeente. De gemeente blijft wel de velden renoveren op basis van haar MOP (voor wat betreft de basissportverenigingen).

Onderstaand is 'trapsgewijs' per onderdeel omschreven waaruit de verantwoordelijkheid van de gemeente kan bestaan (bij uitbreiding van de accommodatie). De grijs gemarkeerde vakken ziet het college als haar verantwoordelijkheid. De wit gekleurde vakken zijn volgens het college een taak van de verenigingen.

Grondexploitatie: de rol van de gemeente en de verenigingen

De gemeente wil graag eigenaar zijn van de grond waarin zij sportinvesteringen doet. De gemeente koopt de grond aan. Ze stelt de grond, inclusief velden kosteloos ter beschikking aan de verenigingen. Voor de grond plus binnensportaccommodatie moet wel huur worden betaald door de exploitant. Dit vanwege de hoge investeringskosten.

Aanleg sportaccommodaties en aanschaf materialen:

- **Taak van de gemeente met betrekking tot speelvelden**

Aanleggen van de fundering en toplaag sportvloer
Afrastering (hekwerken) van het veld
Lichtmasten
Drainage
Dug-outs
Veldinrichtingsmaterialen (doelen, hoekvlaggen, etc.)
Ballenvangers

De bijdrage van de gemeente aan haar taken bij de aanleg van de speelvelden bestaat uit 100% van de totale kosten. De gemeente is van mening dat deze essentieel zijn voor de sportbeoefening en worden voor een langere tijd gebruikt. Voor de overige taken verwacht de gemeente dat de verenigingen zelf de volledige kosten op zich nemen, omdat zij deze materialen nodig hebben bij het beoefenen van hun sport en verenigingen deze materialen ook zelf moeten vervangen.

De gemeente wil een voorziening aanleggen die voldoet aan de eisen van de NOC*NSF. Wil een vereniging een meer 'luxe' uitvoering, dan dient zij dat voor eigen kosten aan te leggen.

Bijvoorbeeld: de gemeente legt een gravel tennisbaan aan die voldoende is voor de capaciteitsnormen van NOC*NSF. Wil een vereniging een all weather baan om meer te kunnen spelen en kan de vereniging dit niet afdoende onderbouwen in ledenaantallen, dan zijn de meerkosten voor de vereniging. Dit betekent niet dat de gemeente standaard uitgaat van een sobere variant, maar dat zij maatwerk wil leveren aan de vraag naar sportaccommodaties.

- **Taak van de gemeente en verenigingen met betrekking tot clubgebouwen en terreininrichting**

Kleed-/ wasruimten
Kantine
EHBO ruimten
Bestuurskamer / sponsoruimte
Tribune
Opbergruimten
Wandelpaden naar velden (bij een afsluitbaar sportpark)
Terreinafbakening en overige terreininrichting

De gemeente onderkent het belang van voldoende kleedvoorzieningen. Indien een vereniging kan aantonen dat zij behoefte heeft aan meer omkleedruimten, dan draagt de gemeente bij aan 25% van de kosten. De gemeente is van mening dat alle verenigingen nu voldoende kleed-/wasruimten hebben. Wanneer er geen extra velden worden aangelegd, is de gemeente van mening dat uitbreiding niet noodzakelijk is.

De overige clubgebouwen en terreininrichting komen geheel voor eigen rekening van de verenigingen, zowel in aanleg als in onderhoud.

- **Onderhoud sportaccommodaties**

Renovatie van velden
Dagelijks onderhoud
Onderhoudsmaterialen

De gemeente draagt de volledige kosten van de (toplaag) renovaties van de velden. Op basis van haar meerjaren onderhoudsplanning bepaalt ze wanneer welke velden gerenoveerd worden. De gemeente is van mening dat het dagelijks onderhoud voor rekening is van vereniging. Hiervoor wordt geen onderhoudsbijdrage meer verstrekt. Wanneer de vereniging het onderhoud niet naar behoren uitvoert, dan zal de vervanging niet eerder plaats vinden dan gepland.

- **Exploitatie sportaccommodaties**

Het is een taak van de verenigingen en/of beheerstichtingen
De gemeente stimuleert sportdeelname om de bezetting te verhogen
De verenigingen ontvangen subsidie om hun accommodatie te exploiteren

De gemeente ziet voor zichzelf geen rol in het stimuleren van sportdeelname in Teylingen. De bezetting van de huidige capaciteit is over het algemeen ruim voldoende. De gemeente is eveneens van mening dat verenigingen voor eigen rekening hun sport moeten promoten en hun accommodatie geschikt houden voor het uitoefenen van de sport.

2.5 Criteria capaciteitsuitbreiding

De gemeente ontvangt jaarlijks verschillende verzoeken voor capaciteitsuitbreiding van voornamelijk buitensportverenigingen. Tot nog toe had de gemeente geen duidelijk kader waaraan zij de aanvragen kon toetsen. Onderstaand is een overzicht gegeven van de criteria om aanvragen voor capaciteitsuitbreiding voor binnen- en buitensport te kunnen toetsen.

Voorwaarden voor investeringen in capaciteitsuitbreiding:

- Het is een basissportvoorziening.
- Er is een capaciteitstekort volgens NOC*NSF-richtlijnen en/of de richtlijnen van de betreffende bond.
- Er is al drie jaar of langer sprake van een tekort aan capaciteit;
- Er is nog langer dan drie jaar sprake van een tekort, indien niet tot realisatie wordt overgegaan.
- Verenigingen die een vergelijkbare sport beoefenen hebben eveneens onvoldoende ruimte om de capaciteitsvraag op te vangen. Indien dit wel mogelijk is, mag een vereniging haar accommodatie verhuren aan een andere vereniging.
- Het is multifunctioneel (o.a. andere sportverenigingen en onderwijs) te gebruiken.

- g. Het beheer kan bij de gebruiker of professionele instelling ondergebracht worden.
- h. Er is breed draagvlak voor gebruik van de voorziening, doordat een meerderheid van de leden uit Teylingen komt en de gemeenteraad met de aanleg kan instemmen.
- i. Er zijn bij de gemeente voldoende (financiële) middelen beschikbaar.
- j. De gemeente heeft grond ter beschikking en de aanpassing past binnen het bestemmingsplan (of kan via een planwijziging geregeld worden).
- k. De instelling en de te investeren locatie moeten in de gemeente Teylingen gelegen zijn.

Voor investeringen in kunstgras gelden aanvullende criteria, omdat er sprake is van een substantiële investering.

Voorwaarden voor investeringen in kunstgras zijn:

- a. Er moet sprake zijn van een kwantitatieve ruimtevraag.
- b. Een uitbreiding van wedstrijdveldcapaciteit komt pas ter sprake als de zaterdag of/en zondag capaciteitsnorm of de totale belastingnorm in ruime mate wordt overschreden.
- c. Een aanpassing in trainingsgebruik komt pas ter sprake als er een tekort is van minimaal een half veld en er in de capaciteit van wedstrijdvelen geen ruimte aanwezig is om trainingen op deze velden af te werken.
- d. Het eventueel aanleggen van kunstgras moet toegankelijk zijn voor andere gebruikers zoals andere sportverenigingen, ongeorganiseerde sport, buurtsport, schoolsport en bedrijfssport. De vereniging mag hiervoor een vergoeding vragen.
- e. Bij de keuze voor aanleg van kunstgras moet een sportpark met meerdere bespelers prioriteit krijgen boven een sportpark met één bespeler.

Uitgangspunt binnen deze criteria is het leveren van maatwerk. Niet alle situaties zijn te ondervangen in bovenstaande criteria. De gemeente wil waar mogelijk verenigingen faciliteren, maar niet alleen door het geven van geld. De gemeente neemt nadrukkelijk de regierol en probeert door het leggen van verbindingen, verenigingen in staat te stellen haar behoefte te vervullen.

2.6 Aanvragen voor sportaccommodaties die niet in Teylingen aanwezig zijn

De gemeente heeft in het verleden aanvragen ontvangen om deel te nemen aan regionale sportvoorzieningen (vb. een schaatshal in Leiden) of om een accommodatie in Teylingen aan te leggen voor een sport die tot dan toe niet beoefend werd in Teylingen (vb. cricket).

De gemeente stelt zich op het standpunt dat ze niet mee wil meebetalen aan regionale sportvoorzieningen, ook als het een basissport betreft en al op een redelijke afstand bereikbaar is voor Teylingers. Bijvoorbeeld een atletiekbaan, die is momenteel niet in de gemeente aanwezig. Inwoners kunnen wel gebruik maken van de nabijgelegen atletiekbanen in Lisse en Leiden. In Teylingen zijn verschillende sportaccommodaties gelegen die een regionale aantrekkingskracht hebben, zoals een rugbyveld, topsport korfbalvoorzieningen en een zwembad.

Voor wat betreft de aanleg van voorzieningen van sporten die nog niet in Teylingen worden beoefend, gelden dezelfde uitgangspunten als de in paragraaf 2.5 genoemde criteria voor capaciteitsuitbreiding.

Casus: Nieuwe atletiekvereniging wil een atletiekbaan in Teylingen.

In deze fictieve casus komen inwoners bij de gemeente, die een atletiekvereniging willen oprichten en graag gefaciliteerd willen worden met een atletiekbaan. In Teylingen is nog geen atletiekbaan aanwezig. De gemeente moet beoordelen of zij deze vereniging wil faciliteren. Atletiek is een basissport, maar in de omliggende gemeenten zijn atletiekbanen aanwezig. De gemeente stelt zich op het standpunt dat inwoners gebruik kunnen maken van de voorzieningen in de regio als deze niet in Teylingen aanwezig zijn. Alleen wanneer er regionaal onvoldoende capaciteit is en de gemeente beschikt over voldoende grond, kan zij de betreffende vereniging faciliteren.

2.7 Wat mag de gemeente van verenigingen verwachten

De gemeente verwacht van verenigingen dat zij de komende jaren bijdragen bij de aanleg van nieuwe sportaccommodaties. Voor verenigingen die geen capaciteitsproblemen hebben en daardoor niet in aanmerking komen voor nieuwe accommodaties, verandert er niets aan de huidige situatie. Zij maken echter wel gebruik van gemeentelijke sportaccommodaties, die tegen een gereduceerd tarief beschikbaar zijn gesteld.

Van sportverenigingen en instellingen wordt verwacht dat ze:

- Streven naar een zelfstandige exploitatie van de vereniging, zonder dat er sprake is van een duidelijk winstoogmerk of gemeentelijke subsidie.
- Bijdragen aan de leefbaarheid van Teylingen, zowel binnen als buiten de sportaccommodatie.
- Bijdragen aan de sociale cohesie, door het organiseren van (sportieve) activiteiten.
- De accommodatie beheren en gebruiken naar goed huisvaderschap. Ze dragen bij aan het fysiek in stand houden van de voorziening.
- Zelf verantwoordelijk zijn voor het sportaanbod in de verschillende voorzieningen.
- Actief met andere verenigingen samenwerkingsverbanden opzoeken voor efficiënter gebruik middelen en voorzieningen.

Hoofdstuk 3. Investerings in de sport in de periode 2006-2011

3.1 Inleiding

Het is altijd lastig om precies aan te geven wat het sportaandeel is op de gemeentebegroting. Niet alle investeringen uit het verleden worden afgeschreven, soms zijn investeringen namelijk in één keer afgeschreven. We gaan uit van de cijfers die in de huidige begroting staan sinds 2006. Het is interessant om te kijken hoeveel incidenteel (investerings) en hoeveel structureel (kapitaallasten, subsidies, kleine werkzaamheden, etc.) wordt uitgegeven aan sport. Hoeveel betekent dit bijvoorbeeld per inwoner of per vereniging? Wat is het aandeel dat de gemeente steekt in de sportaccommodaties?

3.2 De financiën in beeld

Onderstaand zijn verschillende overzichten gegeven van de financiële kosten en baten van de gemeente sinds het ontstaan van de gemeente Teylingen in 2006.

Tabel 1: Totaal overzicht structurele inkomsten/uitgaven gemeente 2006-2011 voor beheer en exploitatie sportaccommodaties

Omschrijving	Inkomsten huur	Kapitaallasten	Uitgaven, overige
Sport- en recreatiecomplex Wasbeek	€ 703.907	€ 776.099	€ 3.940.092
Sporthal De Geest	€ 251.631	€ 105.767	€ 783.191
Sporthal De Gaasbak	€ 38.538	€ 8.591	€ 97.011
Sporthal De Tulp	€ 429.718	€ 1.581.403	€ 1.009.681
Sporthal De Korf	€ 58.750	€ 723.028	€ 274.813
Sportzaal De Schans	€ 136.308	€ 42.190	€ 273.288
Subsidies	-	-	€ 795.541
Exploitatie sport- en recreatiepark Elsgeest Voorhout	€ 8.785	€ 1.604.931	€ 163.487
Exploitatie sportparken Sassenheim	€ 24.959	€ 2.976.889	€ 645.553
Exploitatie sportpark Overbos Warmond	€ 18.168	€ 128.666	€ 174.203
Totaal	€ 1.670.765	€ 7.947.564	€ 8.156.860
Totale inkomsten/ uitgaven	€ 1.670.765		€16.104.424

Uit bovenstaande tabel komt naar voren dat de gemeente ongeveer 10% van de totale structurele kosten die zij maakt aan sport via huurinkomsten weer terug krijgt. De gemeente ontvangt huur van Stiwa voor de binnensportaccommodaties en in het verleden van de binnen- en buitensportverenigingen (toen de gemeente de beheerder was van de sportaccommodaties). De aanleg van sporthallen en velden behoren tot de kapitaallasten van de gemeente. Daarnaast heeft zij ook nog uitgaven gemaakt in de periode dat zij zelf beheerder van de accommodaties was, aan subsidies aan verenigingen en Stiwa, belastingen en kleine investeringen. De loonkosten van ambtenaren zijn buiten beschouwing gelaten.

De gemeente heeft deze investeringen gedaan met het doel de sportverenigingen en de scholen te faciliteren zodat haar inwoners kunnen sporten. Welke immateriële voordelen dit oplevert, is niet verder onderzocht. Dit omdat de voordelen veelal niet voor de gemeente zijn, maar voor de samenleving (gezonde inwoners, sociale cohesie en leefbaarheid)

Tabel 2: Totaal overzicht van investeringen (incl. BTW) gemeente 2006-2011 in sportaccommodaties

Omschrijving	Investerings
Sporthal De Korf	€ 3.652.745
Aanleg hockeyveld MHC	€ 496.378
Herstel dak sporthal de Geest	€ 193.377
Geschikt maken Wasbeek, sluiting Gymzalen Parklaan (o.m. aanbouw berging Return)	€ 227.926
Bouwkundige aanpassingen Winnersclub	€ 132.650
Masterplan De Wasbeek	€ 166.000
Kleedkamers Foreholte	€ 655.000

Aanleg 5e voetbalveld Foreholte	€ 191.203
Renovatie kunstgrasvelden TOP	€ 145.858
Vervanging drainage sportvelden Warmunda	€ 40.865
Vervanging toplaag Warmunda	€ 107.902
Renovatie kunstgrasvelden TOP	€ 115.166
Vervanging toplaag veld I Ter Leede	€ 43.277
Vervanging toplaag veld I MHC Voorhout	€ 144.809
Vervanging asfalt veld I HV Foreholte	€ 30.345
Aanleg kunstgrasvelden VV Foreholte	€ 756.767
Vervanging toplaag veld 2 Teylingen, Ter Leede	€ 64.529
Renovatie accommodatie sv Warmunda	€ 108.400
Vervanging toplaag veld 1 VV Foreholte	€ 34.965
Kunstgrasveld VV Ter Leede/ Teylingen	€ 961.395
Vervanging toplaag veld 2 VV Foreholte (onderzoek)	€ 2.648
Vervanging toplaag veld 1 The Bassets	€ 34.116
Totaal	€ 8.306.319

Uit bovenstaande tabel komt naar voren dat de gemeente de afgelopen zes jaar voor ruim acht miljoen euro heeft geïnvesteerd in sportaccommodaties. Dit varieert van de aanleg van gehele nieuwe velden of de bouw van een sporthal tot aan renovaties. De gemeente heeft de verenigingen hierover geen extra kosten doorberekend. De kapitaallasten van de investeringen (en de grond) zijn doorberekend in de kapitaallasten van de begroting, zoals vermeld in tabel 1. In bijlage 3 is een overzicht gegeven van de kosten van de gemeente verdeelt naar kern.

Samenvattend kan het volgende worden gesteld. Per inwoner (op een totaal van 35.700) investeert de gemeente per saldo (uit tabel 1) jaarlijks € 67,38 in sport(accommodaties) direct of indirect via subsidies. Ter vergelijking, een inwoner betaalt volgens de subsidienota Back to Basics gemiddeld € 150,- contributie per jaar.

3.3 Capaciteitsbehoeften van verenigingen

In 2010 is er een onderzoek verricht naar de capaciteitsbehoeften van buitensportverenigingen. Zoals eerder geconcludeerd is er voor de gehele gemeente gezien, geen noodzaak tot het uitbreiden van de binnensportaccommodaties inclusief het zwembad.

In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de bestaande buitensportaccommodaties in de gemeente Teylingen, waarbij de huidige capaciteit met betrekking tot wedstrijdvelden en trainingsvelden is geïnventariseerd en afgezet tegen de capaciteitsnormen van NOC*NSF.

Sportpark Roodemolen

v.v. Ter Leede

VV Ter Leede had in 2011 ongeveer 670 leden. De vereniging heeft de beschikking over vijf wedstrijdvelden en drie trainingsvelden. Het hoofdveld wordt gedeeld met RKVV Teylingen. Volgens de planningsnormen van NOC*NSF heeft de vereniging in 2010 te maken met een capaciteitstekort van één wedstrijdveld. Het huidig aantal trainingsvelden is vooralsnog voldoende.

RKVV Teylingen

Deze vereniging had in 2011 een ledenbestand van ongeveer 360 leden. Zij beschikt over vier wedstrijdvelden en één trainingsveld. Het hoofdveld wordt gedeeld met v.v. Ter Leede. Volgens de planningsnorm van NOC*NSF heeft de vereniging zowel qua het aantal wedstrijdvelden als het aantal trainingsvelden op dit moment voldoende capaciteit.

Recente en toekomstige ontwikkelingen

In 2010 zijn twee kunstgrasvelden aangelegd op het sportpark. Hierdoor is het ergste tekort weggenomen. Door de mogelijke komst van STV en de afname hierdoor van één voetbalveld, wordt aan de raad in 2012 voorgesteld om de aanleg van twee kunstgrasvelden en de uitbreiding van twee natuurgrasvelden te realiseren.

Sportpark TOP

Korfbalvereniging TOP

De korfbalvereniging had in 2011 ongeveer 580 leden die korfbal spelen en ongeveer 420 leden die tennissen. De korfbalvereniging beschikt over drie kunstgras korfbalvelden (die ook tevens de 9 tennisbanen vormen). Kijkend naar de normen van NOC*NSF wordt gesteld dat de vereniging geen capaciteitsproblemen heeft in de huidige situatie. Er bij deze vereniging geen capaciteitsbehoefte aan trainingsvelden (alle drie de aanwezige kunstgrasvelden kunnen dienst doen als trainingsveld). Daarnaast kan de vereniging gebruik maken van de aangrenzende sporthal de Korf.

Recente en toekomstige ontwikkelingen

Er zijn vooralsnog geen nieuwe ontwikkelingen te benoemen voor dit sportpark.

Sportpark The Bassets

Rugbyvereniging The Bassets

Rugbyvereniging the Bassets telde in 2011 ongeveer 170 spelende leden. De vereniging beschikt over één wedstrijdveld dat tevens dienst doet als trainingsveld en een klein trainingsveld. Tevens beschikt de vereniging over vier kleedkamers. Andere gebruikers zijn het Rijnlands Lyceum, basisscholen en Adest Musica. De vereniging verwacht een lichte groei van het aantal (jeugd)leden. Voor nu en in de toekomst is de huidige veldcapaciteit voldoende.

Recente en toekomstige ontwikkelingen

Er worden geen nieuwe ontwikkelingen voor dit sportpark voorzien.

Tennispark STV

Tennisvereniging STV

STV had een ledenbestand in 2011 van ongeveer 860 leden. De vereniging beschikt over acht verlichte gravelbanen en één onverlichte baan. Het aantal banen volstaat volgens de planningsnormen van NOC*NSF, mits alle banen zijn voorzien van verlichting. De vereniging wordt hoogstwaarschijnlijk uitgeplaatst naar sportpark Roodemolen en krijgt daar dan minimaal de beschikking over 10 banen.

Sportpark Elsgeest

v.v. Foreholte

VV Foreholte is één van de gebruikers van dit sportpark. De vereniging had in 2011 ongeveer 990 leden. Er wordt zowel op zaterdag als op zondag competitie gespeeld. De vereniging beschikt over twee kunstgrasvelden, twee natuurgrasvelden en één semi-kunstgrasveld.

Toetsend aan de norm kan de vereniging uit de voeten met zes wedstrijdvelden en drie trainingsvelden. Er vanuit gaande dat alle velden als wedstrijdvelden worden gebruikt en de beide kunstgrasvelden en het semi-kunstgrasveld als trainingsveld, heeft de vereniging voor wat betreft wedstrijdvelden onvoldoende capaciteit. In deze situatie heeft de vereniging een tekort van één (kunstgras)wedstrijdveld.

MHC Voorhout

De hockeyvereniging had in 2011 ongeveer 610 leden en voorspelt een sterke groei van de vereniging waardoor een tekort aan een speelveld ontstaat (hockey is een groeisport in Nederland). Dit wordt onderschreven door toetsing van de huidige capaciteit aan de NOC*NSF-norm. Op dit moment beschikt de hockeyvereniging over twee kunstgrasvelden. Er is een behoefte aan drie wedstrijdvelden.

HV Foreholte

Handbalvereniging Foreholte heeft de beschikking over één verhard handbalveld. De vereniging heeft in 2011 270 leden. Volgens de normen van NOC*NSF is er een ondercapaciteit van één verhard handbalveld, omdat de vereniging twee handbalvelden nodig heeft met de huidige

omvang van de vereniging. Opgemerkt moet worden dat de vereniging zich steeds meer concentreert op zaalhandbal. Er is daardoor meer behoefte aan zaalruimte en minder aan een extra asfaltveld. De vereniging wil dan ook graag een handbalhal op het sportpark realiseren.

Tennisvereniging SVV

Tennisvereniging SVV heeft beschikking over acht tennisbanen en heeft in 2011 een ledenbestand van 630 leden. Volgens de planningsnormen van NOC*NSF is de huidige capaciteit van acht banen voldoende.

Recente en toekomstige ontwikkelingen

Hiervoor wordt verwezen naar de toekomstnota over sport en recreatiepark Elsgeest.

Sportpark Overbos

SV Warmunda

SV Warmunda (voetbal) telt in 2011 ongeveer 280 leden en heeft de beschikking over twee natuurgrasvelden en een half trainingsveld.

De planningsnorm van NOC*NSF laat zien dat de vereniging voldoende veldcapaciteit heeft voor zowel wedstrijden als trainingen. In 2012 komen waarschijnlijk twee van de drie elftallen van VV GWS over van hun huidige accommodatie die gaat verdwijnen. Onderzocht moet worden wat dit betekent voor de capaciteit. GWS speelt op zaterdag en Warmunda op zondag.

HV Warmunda

Handbalvereniging Warmunda heeft in 2011 ongeveer 75 leden. De vereniging beschikt over twee verharde (asfalt)velden, waar zij volgens de NOC*NSF normen met één veld uit de voeten zouden moeten kunnen. De handbalvereniging verwacht geen groei. Twee velden betekent feitelijk overcapaciteit.

TV Overbos

Deze vereniging heeft in 2011 ongeveer 470 leden die op zes gravelbanen spelen. Alle banen zijn voorzien van verlichting.

De capaciteit bij TV Overbos, getoetst aan de planningsnormen van NOC*NSF, is voldoende.

Recente en toekomstige ontwikkelingen

TV Overbos wil graag haar gravel tennisbanen vervangen in all weather banen. Ze zal hiervoor zelf een investering doen. SV Warmunda wil graag een kunstgrasveld. Mede door de komst van voetbalvereniging GWS zit zij krap in haar capaciteit door de hoge belasting van de velden.

3.4 Investeringskosten

In paragraaf 3.2 is per vereniging aangegeven wat de capaciteitsbehoeften zijn, met betrekking tot de velden. Aan deze capaciteitsbehoeften hangt een prijskaartje. In tabel 3 is een overzicht gegeven van de aanlegkosten van de verschillende sportvelden. Op basis hiervan is een algemene kostprijs bepaald. De werkelijke kosten liggen mogelijk hoger, doordat er nog aanvullende kosten bij komen. Hierbij kan gedacht worden aan bijvoorbeeld verwijderen groen, herstellen omgeving, kosten aannemer, belastingen, etc.

Tabel 3. Overzicht kosten (excl. BTW) aanleg en renovatie sportvloeren (bron: Adviesbureau de Meent, 2011)

Ondergrond	Veld zonder inrichting	Veld met inrichting	Renovatie toplaag
Natuurgras (voetbal/rugby)	€ 35.000,-	€ 72.000,-	€ 22.000,-
Kunstgras (rubber)	€ 250.000,-	€ 350.000,-	€ 180.000,-
Kunstgras (zand) (hockey/korfbal)	€ 180.000,-	€ 250.000,-	€ 120.000,-
Handbal asfalt	€ 100.000,-	€ 125.000,-	€ 25.000,-
Tennis gravel	€ 20.000,-	€ 25.000,-	€ 13.000,-

Onder inrichting wordt verstaan hekwerken, lichtmasten, sport en spelmateriaal, etc.

Indien de eerder genoemde capaciteitsvraagstukken worden opgelost, dan komen de kosten (excl. BTW) per sportpark op:

Sportpark	Acties	Kosten	Toelichting
Roodemolen	2 kunstgrasvelden, aanpassing 2 natuurgrasvelden	€ 960.000,-	Indien STV verplaatst wordt naar Roodemolen. Zie raadsvoorstel 2012
Elsgeest	Kunstgrasvelden voetbal en hockey, handbalveld	€ 1.147.230,-	In 2012 volgt hier een aparte nota over.
Overbos	Kunstgrasveld	€ 350.000,-.	Naar verwachting in 2014
STV	Nieuw tennispark	€ 1.000.000,- (voorlopige raming)	Indien STV uitgeplaatst wordt. Met STV wordt nog onderhandeld.

Na 2015...

De gemeentebegroting is sterk afhankelijk van de bijdrage die de gemeente ontvangt van de rijksoverheid. De bijdrage van de rijksoverheid wordt ondermeer bepaald door de situatie van de landelijke economie. In het huidige economische klimaat zijn ontwikkelingen erg onvoorspelbaar.

De gemeente wil de eerder genoemde investeringen proberen mogelijk te maken. Ze kan echter niet op voorhand zeggen dat dit beleid ook na 2015 gecontinueerd kan gaan worden. Politieke, demografische en economische ontwikkelingen bepalen het beleid van de gemeente. Derhalve streeft de gemeente om in 2015 met een nieuwe actuele sportaccommodatienota te komen.

Hoofdstuk 4. Conclusie

In de voorgaande hoofdstukken is uiteengezet hoe het gemeentelijk sportbeleid er de afgelopen jaren heeft uitgezien. Gezien de grote jaarlijkse investeringen van circa 2,8 miljoen euro in de sport, is het belangrijk dat er ook in de toekomst voldoende 'ruimte' overblijft voor sport. Het college heeft een duidelijke koerswijziging ingezet, met als doel niet langer alles (ook de activiteiten) te bekostigen maar te faciliteren (voorzieningen). Dit betekent dat het college de regierol op zich neemt. De gemeente faciliteert de accommodatie, het gebruik is geheel de verantwoordelijkheid van de verenigingen. Met de verenigingen is gesproken hoe zij graag zouden zien dat de gemeente haar faciliterende rol vorm geeft. In hoofdstuk 2 komen de opmerkingen van de verenigingen aan bod, waarbij is beoordeeld of het wel of geen taak is van de gemeente.

Nieuw beleid en continueren huidig beleid

Vanuit haar regierol gaat het college meer inzetten op investeren in plaats van exploiteren. De gemeente legt de accommodatie aan, de vereniging is verantwoordelijk voor het gebruik en onderhoud. Het college is het met de verenigingen eens dat zij de kosten voor de grond en (een groot deel van) de aanleg van velden moet betalen. Beide zijn het er ook over eens dat exploitatie van buitensportaccommodaties is een taak voor de verenigingen is. De binnensportverenigingen willen graag meer uren kunnen huren op betere tijden, waardoor er meer behoefte is aan grote zaalruimte (sporthal en zwembad). Het college wil vooralsnog eerst de huidige capaciteit optimaal benutten, omdat de structurele lasten van een dergelijke accommodatie op moeten wegen tegen de vraag naar binnensportruimte.

In hoofdstuk twee van de nota is een eerste aanzet gedaan voor een verdeling van kosten voor de buitensportvoorzieningen. Het college wil meer (financiële) betrokkenheid bij de aanleg en onderhoud van de accommodaties door de verenigingen. Als gevolg van de vaststelling van de subsidienota 'Back to Basics', wordt de onderhoudsbijdrage aan de verenigingen afgebouwd. Dat geldt ook voor de subsidie voor de activiteiten. Dit is, wat betreft het College, een belangrijke stap om verenigingen zelfredzaam te maken. Maar het college wil verder gaan.

Uitgangspunt voor toekomstig beleid is dat er maatwerk wordt geleverd. Aanvragen van verenigingen worden waar mogelijk getoetst aan de criteria, maar het college wil verenigingen niet bij voorbaat uitsluiten. Met goede plannen kan altijd meegedacht worden. Het college wil geen leningen meer verstrekken aan verenigingen, maar wil wel mede garant staan voor leningen die verenigingen aangaan bij een bank. Reden hiervoor is dat het geen taak is van de gemeente om leningen te verstrekken, met alle bijbehorende financiële risico's.

Het college verwacht ook bij de aanleg van nieuwe buitensportaccommodaties dat verenigingen zelf ook bijdragen, omdat zij er ook het meest profijt van hebben. Het college heeft (zie hoofdstuk 2) een onderverdeling gemaakt waaraan zij wil bijdragen. De grijs gekleurde blokken blijven 100% door de gemeente betaald worden. De wit gekleurde blokken zijn geheel ten laste van de verenigingen. Slechts voor de kleedkamers wil het college een uitzondering maken door hier 25% van de aanlegkosten aan bij te dragen. Uitgangspunt is wel dat het een voorziening betreft die door een basissport vereniging wordt gebruikt.

Het college wil haar positie ten opzichte van de tennisverenigingen veranderen. Van oudsher heeft de gemeente op beperkte schaal geïnvesteerd in tennisparken. Het college wil tennis (indien gelegen op gemeentelijke grond) nu gelijk trekken met de andere buitensportverenigingen. Dit betekent dat de gemeente zal bijdragen bij de aanleg en renovatie van tennisbanen (zie uitplaatsing STV). Hiervoor moeten aparte investeringen worden geraamd.

Wat betreft het college komt nog meer nadruk te liggen op de zelfredzaamheid van verenigingen. In de subsidienota worden de subsidies afgebouwd. Zoals hierboven beschreven moeten verenigingen ook bijdragen aan de kosten van hun (buitensport)accommodatie. Het college wil alleen die voorzieningen aanleggen die fundamenteel zijn voor het beoefenen van de sport (denk vb aan toplaag veld, verlichting, etc.), maar wil aanpalende voorzieningen (zoals ballenvangers, doelen, etc.) die voor onderhoud en vervanging van de vereniging zijn, ook zelf door de vereniging laten realiseren. Het is immers in haar belang dat de voorziening kwalitatief goed is en blijft. Daarnaast wil het college ook graag zien dat de verenigingen zelf de aanleg en renovaties gaan uitvoeren (met subsidie van de gemeente). Het college is van mening dat verenigingen voldoende kennis in huis hebben of deze kunnen verwerven (eventueel van de gemeente) om de werkzaamheden in goede banen te leiden.

Uit de inventarisatie van het gebruik van binnensportvoorzieningen in Teylingen uit 2010 is gebleken dat er vooral in sporthal De Geest nog voldoende ruimte is voor verenigingen om gebruik

van te maken. Daarnaast geven de bevolkingsprognoses onvoldoende aanleiding tot het bouwen van een aanvullende binnensportvoorziening in één van de kernen. Het beheer en exploitatie van de binnensportvoorzieningen blijft bij Stiwa.

Naar de toekomst van het zwembad wordt een separaat onderzoek gedaan, dat in deze nota niet is meegenomen.

Wij stellen voor om:

1. Uit te gaan van de huidige beleidskaders, inclusief de onderverdeling in wel of geen basissporten.
2. In te stemmen met de criteria voor uitbreiding buitensportvoorzieningen
3. Geen nieuwe binnensportvoorziening aan te leggen
4. Continueren huidig beleid ten aanzien van Stiwa
5. Geen directe financiële ondersteuning voor de exploitatie van verenigingen en / of accommodaties
6. Verenigingen zijn zelf verantwoordelijk voor het onderhoud en aanleg van de velden.

Bijlage 1 Huidige beleidskaders

1. Leefbaarheid, sociale cohesie, bevorderen van de gezondheid en het regisseren van een preventief jeugdbeleid zijn belangrijke peilers in het (nieuwe) welzijnsbeleid. Voor alle burgers (met en zonder beperking) geldt het participatieprincipe: "iedereen moet kunnen meedoen"!
2. De rol van de gemeente ligt in de voorwaarden scheppende sfeer en als regisseur van het proces dat burgers zoveel mogelijk zelf de activiteiten moeten initiëren en uitvoeren. De gemeente zorgt voor een goed voorzieningennetwerk waar burgers eventueel op kunnen terugvallen.
Alleen in gevallen waar burgers niet op eigen kracht kunnen meedoen aan de samenleving ondersteunt de gemeente die activiteiten financieel.
3. Voor het bevorderen van de leefbaarheid en van de gezondheid in Teylingen is een sterk (sport)verenigingsleven onontbeerlijk
Sterke sportverenigingen hebben een sterk kader, een goed financieel beleid en een activiteitenprogramma dat op eigen kracht kan worden uitgevoerd en dat is afgestemd op de wensen en behoeften van de inwoners van Teylingen.
4. De voorzieningen moeten voor iedereen toegankelijk en bereikbaar zijn. De gemeente ondersteunt, naast de onderwijsvoorzieningen, alleen voorzieningen die een bijdrage aan minimaal één van de zes programma's van het (nieuwe) welzijnsbeleid leveren.
5. De gemeente ondersteunt samenwerkingsverbanden van burgers om de sociale samenhang te versterken en de participatie te verbeteren. Ondersteuning kan plaatsvinden in de vorm van het verlenen van subsidies voor ondersteunende activiteiten voor vrijwilligerswerk en door het faciliteren van accommodaties.
6. De gemeente gaat uit van de eigen verantwoordelijkheid van de burgers. Kwetsbare groepen krijgen extra aandacht.
7. De gemeente is niet als enige verantwoordelijk voor de maatschappelijke ondersteuning. De gemeente kijkt vooral welke bijdragen verenigingen leveren aan de leefbaarheid sociale cohesie, participatie en gezondheid.
8. Gemeente hecht waarde aan een bloeiend verenigingsleven. De gemeente Teylingen kent een gevarieerd en bloeiend verenigingsleven. Het is geen verantwoordelijkheid van de gemeente om verenigingen in stand te houden.
9. Samen wat samen kan, apart wat apart moet.
10. De gemeente onderneemt geen actie als de markt voorziet in de behoefte.
11. Er wordt uitgegaan van een vraaggerichte voorzieningenstructuur.
12. Multifunctionele voorzieningen moeten een meerwaarde hebben. Het samenhangend aanbod in een multifunctionele voorziening moet de diverse functies ondersteunen of versterken en het beheersaspect moet goed geregeld zijn. Als dit niet het geval is wordt gekozen voor monofunctionele voorzieningen.
13. De voorzieningenmatrix van Teylingen (Voorzieningennota 2009-2015) geeft de afbakening aan op regionaal, lokaal en kernniveau. De verantwoordelijkheid van de gemeente is er van maximaal tot minimaal in opgenomen.
De voorzieningenmatrix geeft daarbij duidelijk de afbakening aan van het gewenste bereik van het gebied, beleidsmatige keuzen en de mate van de gemeentelijke verantwoordelijkheid.

Planningsniveau	Regio			Schouwburg	Museum nationaal	Muziekschool	Bioscoop	
		Maatschappelijke opvang voorziening	Drugs-hulpverlening	Atletiekbaan			Leisure centrum	
						Overdekte schaatsbaan		
	Lokaal	Centrum Jeugd en Gezin	Cultureel Centrum	Zwembad	Verzorgings huis	Galerie		
		Jongeren centrum	Podiumzaal	Scouting accommodatie	Speciaal onderwijs	Tennispark	Commerciële sportschool	
		Zorgloket	Sporthal (Binnensport)		Voortgezet Onderwijs	Golfbaan	Winkelcentrum	
	Kern	Basisschool	Buitensport	Bijzondere woonvormen	Zorgsteunpunt	Huisartspraktijk	Kerk	
		Peuterspeelzaal	Gymzaal		Kinderdagverblijf	Oudheidskamers		
		Ontmoetingscentrum ouderen				Apotheek	Buurtsuper	
		Bibliotheekvoorziening	BSO					
		Trapveld/speelruimte						
	Verantwoordelijkheid gemeente	Maximaal						Minimaal

14. De gemeente kiest primair niet voor het eigenaarschap van voorzieningen, met uitzondering van onderwijsvoorzieningen. De gemeente is geen belegger die bezit van vastgoed tot haar kerntaken rekent. Pas als maatschappelijke organisaties (bijv. woningcorporaties) niet bereid zijn de maatschappelijke voorziening te realiseren, dan zal de gemeente deze zelf ontwikkelen.
15. De gemeente kiest voor het op afstand zetten van het beheer en de exploitatie van gemeentelijke maatschappelijke voorzieningen.
16. Investerings in accommodaties worden in principe alleen gedaan in gemeentelijke accommodaties.
17. Het groot onderhoud van gemeentelijke accommodaties blijft in gemeentelijke handen.

Bijlage 2 Strategie 1: Voorzien in de sportbehoefte en faciliteren van accommodaties.

Deze strategie loopt langs vijf pijlers:

Pijler 1: Teylingen beschikt over een vraaggericht aanbod

De gemeente streeft er naar om vraag en aanbod zo goed mogelijk op elkaar aan te sluiten. De verenigingen pakken dit op door de gemeente onder meer te wijzen op capaciteitstekorten. De gemeente participeert zoveel mogelijk mee in het oplossen van de problemen.

De gemeente streeft naar een zo hoog mogelijke bezettingsgraad van haar binnen- en buitensportaccommodaties. Uitbreiding of vernieuwing van de bestaande accommodaties is pas een optie als de huidige accommodaties niet meer afdoende zijn om de problematiek te kunnen ondervangen. Door verruiming van het aanbod zijn veel verenigingen flink in ledenaantal gegroeid. Dit brengt met zich mee dat de huidige accommodaties over een aantal jaren niet meer afdoende zijn.

Pijler 2: In Teylingen staat kwaliteit hoog in het vaandel

De gemeente vindt het belangrijk dat haar accommodaties zo goed mogelijk voldoen aan de eisen die gesteld zijn door de betreffende landelijke sportbonden en NOC*NSF. Waar nodig wordt gekeken of de accommodatie aangepast moet worden om te voldoen aan de eisen. Daarnaast is veiligheid van belang. Hulpdiensten moeten de accommodaties goed kunnen bereiken. De accommodaties moeten veilig en schoon zijn voor de gebruikers. Voor de binnensport accommodaties ziet StiWa hier namens de gemeente op toe. Voor de buitensport accommodaties is met vrijwel alle verenigingen een (onderhouds)overeenkomst gesloten die hen verplicht op de kwaliteit te letten.

Pijler 3: Goede bereikbaarheid en spreiding sportvoorzieningen

Alle sportparken en accommodaties zijn goed bereikbaar voor fietsers en wandelaars. De gemeente vindt het belangrijk dat haar accommodaties goed bereikbaar zijn. Sportpark Roodemolen en sportpark Elsgeest kennen (ernstige) parkeerproblemen door een tekort aan parkeerplaatsen. De gemeente constateert dat sommige verenigingen nog sterk aarzelen om gebruik te maken van accommodaties in een van de andere twee kernen. De afstand en de angst voor verlies van de verenigingsidentiteit spelen hierbij een rol.

Pijler 4: Verenigingen en (commerciële) sportaanbieders zijn verantwoordelijk

De verenigingen en overige sportaanbieders zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het aanbod aan sportactiviteiten en evenementen. Verenigingen hebben de effectiviteit van het sportaanbod verbeterd omdat de Teylingse verenigingen de verantwoordelijkheid hebben genomen om vraag en aanbod op elkaar af te stemmen. De commerciële sportaanbieders zijn ingesprongen op het 'gat' in het aanbod van de verenigingen waardoor ze de speciale doelgroepen wel weten te bereiken die de weg naar de verenigingen niet of minder weten te vinden.

Pijler 5: In Teylingen is er ruimte voor sport

De mogelijkheden voor het beschikbaar houden van ruimte voor sportaccommodaties wordt zoveel mogelijk meegenomen in de structuurvisie.

Bijlage 3. Investerings 2006-2011 in sport verdeelt naar kern

Sassenheim structureel		Inkomsten huur	Kapitaallasten	Uitgaven, overige	
6530101	Sport-en recreatiecomplex Wasbeek	703.907	776.099	3.940.092	
6530105	Sporthal De Korf Sassenheim	58.750	723.028	274.813	
6531102	Exploitatie sportparken Sassenheim	24.959	2.976.889	645.553	
		787.617	4.476.016	4.860.458	

Sassenheim incidenteel					Investerings
7530001	Sporthal De Korf (voorbereiding) (s)				89.666
7530005	Nieuwbouw sporthal De Korf (s)				2.826.926
7530007	Geschikt maken Wasbeek, sluiting Gymzalen Parklaan				227.926
7530011	Masterplan De Wasbeek				166.000
7531010	Renovatie kunstgrasvelden TOP				145.858
7531014	Renovatie kunstgrasvelden TOP				115.166
7531015	Vervanging toplaag veld I Ter Leede				43.277
7531020	Vervanging toplaag veld 2 Teylingen, Ter Leede				64.529
7531024	Kunstgrasveld VV Ter Leede/ Teylingen				961.395
7531026	Vervanging toplaag veld 1 The Bassets				34.116
					4.674.859

Voorhout structureel		Inkomsten huur	Kapitaallasten	Uitgaven, overige	
6530104	Sporthal De Tulp	429.718	1.581.403	1.009.681	
6530106	Sportzaal de Schans	136.308	42.190	273.288	
6531101	Exploitatie sportpark Voorhout	8.785	1.604.931	163.487	
		574.811	3.228.524	1.446.456	

Voorhout incidenteel					Investerings
7530003	Nieuwbouw sporthal (v)				736.153
7530010	Bouwkundige aanpassingen Winnersclub				132.650
7531001	Aanleg hockeyveld en IJsbaan (v)				476.378
7531007	Kleedkamers Foreholte				655.000
7531008	Verlichting hockeyveld Mixed Hockeyclub (v)				20.000
7531009	Aanleg 5e voetbalveld Foreholte				191.203

7531016	Vervanging top laag veld I MHC Voorhout				144.809
7531017	Vervanging asfalt veld I HV Foreholte				30.345
7531018	Aanleg kunstgrasvelden Foreholte				756.767
7531022	Vervanging top laag veld 1 VV Foreholte				34.965
7531025	Vervanging top laag veld VV Foreholte				2.648
					3.180.917

Warmond structureel		Inkomsten huur	Kapitaallasten	Uitgaven, overige	
6530102	Sporthal De Geest	251.631	105.767	783.191	
6531103	Exploitatie sportpark Warmond	18.168	128.666	174.203	
		269.799	234.433	957.395	

Warmond incidenteel					Investeringen
7530004	Herstel dak sporthal (w)				193.377
7531011	Vervanging drainage sportvelden Warmunda				40.865
7531012	Vervanging grasmatten Warmunda				107.902
7531021	Renovatie accommodatie sv Warmunda (subsidie)				108.400
					450.543

Subsidies binnensport heel Teylingen				Uitgaven, overige	
6530301	Subsidiering overige sportactiviteiten	-		795.541	

Bijlage 4. Vergelijking regionale gemeenten

Op hoofdlijnen is de volgende vergelijking te maken:

Gemeente	Criteria aanleg	Kosten aanleg	Kosten en uitvoering onderhoud	Kosten renovatie toplaag	Huur buitensport
Teylingen (nieuw beleid)	Zie deze nota hst 2	Gemeente, met bijbetaling verenigingen	Verenigingen	Gemeente	Geen
Katwijk	Eens per drie jaar scan naar vraag en aanbod en dit toetsen aan de normen.	Gemeente	Gemeente en/of een beheersstichting tegen een vergoeding.	Gemeente	Kunstgras 1,5% van de geactualiseerde stichtingskosten per veld per jaar. Natuurgras € 2.500,- per veld per jaar
Lisse	Geen specifieke criteria bekend	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Natuurgras € 2.900 per veld per jaar.
Noordwijk	Dient bij te dragen aan de toekomstvisie van Noordwijk conform de sportnota uit 2008.	Gemeente. Aanvullende wensen zijn voor de vereniging.	Gemeente beheert de velden.	Gemeente	(Onder voorbehoud van goedkeuring politiek) Natuurgrasveld € 1.810,- per veld per jaar en kunstgrasveld € 3.200,- per veld per jaar.
Noordwijkerhout	Geen specifieke criteria. Gemeente gaat wel accommodatienota opstellen.	Gemeente	Verenigingen via een onderhoudsbijdrage	Gemeente	Natuurgras € 2.900 per veld per jaar en kunstgras € 8.600 per veld per jaar op basis van NOC*NSF normen
Leiden	Normen voor capaciteitsbehoeften. Gemeente bepaalt welke vereniging van welke velden gebruik maakt.	Gemeente, extra capaciteitswensen voor de vereniging.	Gemeente	Gemeente	Sportbedrijf verhuurt velden.
Oegstgeest	Aanleg bij aantoonbaar tekort in capaciteit op basis normering bonden.	Gemeente	Gemeente de natuurgrasvelden. Verenigingen de kunstgrasvelden.	Gemeente de natuurgrasvelden. Verenigingen eenderde van de kosten van de toplaag van kunstgrasvelden.	25% van de exploitatielasten. Natuurgras veld € 3.500,- per veld per jaar. Kunstgras geen huur.

Binnensport is in dit overzicht buiten beschouwing gelaten. De tarieven van sporthallen met elkaar vergelijken geeft een scheef en onvolledig beeld, doordat iedere gemeente wisselend direct (aan verenigingen) of indirect (aan de exploitatie) subsidieert. Doordat sporthallen van verschillende groten, inrichting en bouwjaar zijn, is dit onmogelijk met elkaar te vergelijken.

Uit onderzoek is wel gebleken dat de omliggende gemeenten verenigingen subsidiëren, zij het via een subsidie voor sportstimulering of voor de exploitatie of ter ondersteuning vrijwilligers of stimuleren maatschappelijk doel.

Inventarisatie en analyse situatie
sportvoorzieningen

- Andres c.s. & Gemeente Teylingen
- 2010
-

Hoofdstuk 1 Inventarisatie huidige situatie

1.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de huidige stand van zaken ten aanzien van het accommodatieaanbod in de gemeente Teylingen dat betrekking heeft op sport- en vrijetijdsbeoefening.

Voorliggend onderzoek richt zich zowel op de binnen- en buitensportvoorzieningen ten behoeve van het onderwijs en de georganiseerde sport. Tevens wordt een inventarisatie in kaart gebracht ten aanzien van de ongeorganiseerde sport en het zwemaanbod.

1.2 Inventarisatie huidige sportaccommodaties

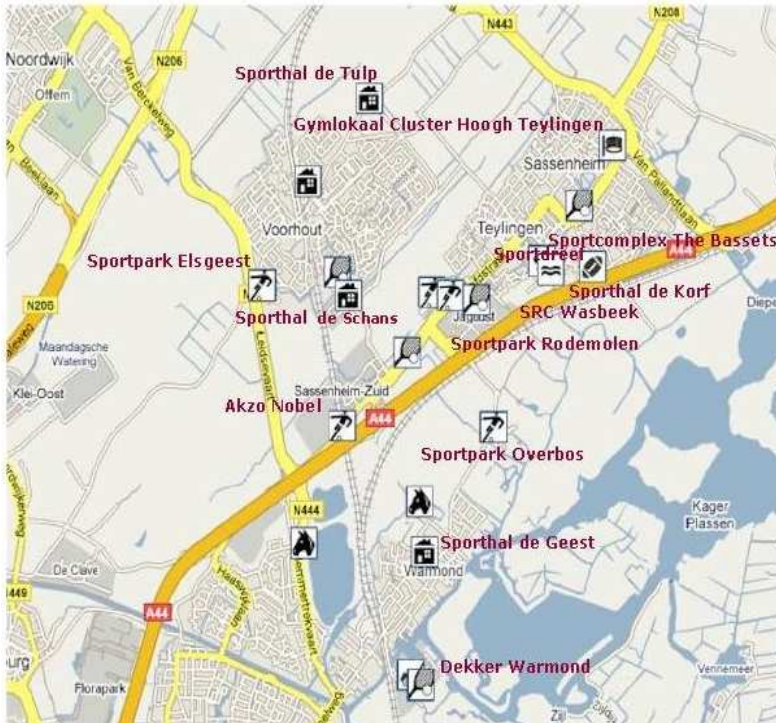
Inleiding

Bij het gemeentelijk sportaccommodatieaanbod wordt onderscheid gemaakt naar de accommodatietypen binnensportaccommodaties (sporthallen, sportzalen en gymnastieklokalen), buitensportaccommodaties (sportvelden, sportparken en ijsbanen) en zwembaden (Zwembad De Wasbeek). Daarnaast wordt op hoofdlijnen inzicht verschaft in het commerciële aanbod aan sportvoorzieningen. Tevens komen de overige en regionale sportvoorzieningen aan bod.

Per type accommodatie wordt voor zover mogelijk de omvang en spreiding in kaart gebracht, als ook de voornaamste kenmerken (functies, beheervorm en onderhoud).

In de figuur op de volgende pagina is een overzicht geschetst van de sportaccommodaties in de gemeente Teylingen.

Overzicht sportaccommodaties in de gemeente Teylingen

1.3 Binnensportaccommodaties

De gemeente Teylingen beschikt over meerdere binnensportaccommodaties verspreid over de drie kernen Sassenheim, Voorhout en Warmond. Ten aanzien van binnensportaccommodaties worden grofweg drie verschillende vormen aangehouden, te weten sporthallen (doorgaans bestaande uit drie zaaldelen), sportzalen (doorgaans bestaande uit twee zaaldelen) en gymnastieklokalen (bestaande uit één zaaldeel). In totaal bestaat het aanbod in de Teylingen uit vier sporthallen, twee sportzalen, en één gymnastieklokaal. Het gymnastieklokaal aan de Parklaan wordt

geamoveerd in 2010 waarbij de gebruikers inmiddels zijn of worden verplaatst naar Sport- en Recreatiecomplex Wasbeek.

In de onderstaande tabel worden kort enkele kenmerken van de accommodaties weergegeven, waarna deze één voor één worden toegelicht.

Binnensportaccommodatie	zaaldelen	kern	eigendom	beheer en exploitatie
1 Sport- en recreatiecomplex Wasbeek	4	Sassenheim	gemeente	Stiwa
2 Sporthal De Korf	3	Sassenheim	gemeente	Stiwa
3 Sportzaal De Schans	2	Voorhout	gemeente	Stiwa
4 Sporthal De Tulp	3	Voorhout	gemeente	Stiwa
5 Gymnastieklokaal Cluster Hoogh Teijlingen	1	Voorhout	gemeente	Stiwa
6 Sporthal De Geest	3	Warmond	gemeente	Stiwa

1. Sport- en recreatiecomplex Wasbeek

Omvang en spreiding

Sport- en recreatiecomplex Wasbeek, gelegen aan de van Alkemadelaan 12 in Sassenheim, bestaat uit een sporthal (48 x 28 meter), een sportzaal (16 x 28 meter), een zwembad en een horecagedeelte. Op de eerste verdieping van het complex heeft Stiwa het gerenoveerde denksportcentrum in exploitatie genomen (400 m²). De sporthal is in de jaren '70 gerealiseerd en is in 1991 uitgebreid met een zwembad en een sportzaal. Nadien zijn ook nog kantooruimten toegevoegd.

Voornaamste kenmerken (functies, beheervorm, onderhoud)

Het complex is in eigendom van de gemeente en wordt verhuurd aan Stiwa die verantwoordelijk is voor het beheer en de exploitatie. De sporthal is door middel van twee scheidingswanden deelbaar in drie zaaldelen. De sportzaal is niet deelbaar.

De gemeente Teylingen heeft een subsidierelatie met de stichting, waarbij zij een jaarlijkse subsidie toekent als tegemoetkoming in de exploitatiekosten voor alle accommodaties die bij de stichting in beheer zijn. In de nieuwe subsidieovereenkomst (periode 1 januari 2010 tot en met 31 december 2013) zijn tevens afspraken opgenomen over periodieke controles van de gebouwen die onder het beheer vallen van de stichting (tweemaal per jaar). De stichting is daarbij verantwoordelijk voor het groot onderhoud en stelt daartoe een meerjarenonderhoudsplan, voor alle sportaccommodaties, op.

Bezetting

De sporthal wordt vrij intensief benut, met name door het bewegingsonderwijs met betrekking tot de verenigingssport is de bezetting redelijk intensief te noemen. Er is weinig flexibiliteit in de programmering door de beperkte capaciteit in relatie tot de behoefte. Na de verhuizing van de korfbalvereniging naar de nieuwe sporthal De Korf (die aan het clubgebouw van de korfbalvereniging is gekoppeld) is extra ruimte vrij gekomen voor verenigingssport. De intensivering van het gebruik is in grote mate terug te vinden in de bezettingsgraad van de sporthal.

Zowel de sporthal als de sportzaal kennen een hoge bezettingsgraad vanuit het bewegingsonderwijs. Een analyse van de bezetting laat zien dat er nog capaciteit in de sportzaal aanwezig is voor additionele verhuur aan sportverenigingen. De sportzaal wordt overdag goed benut door het Rijnlands Lyceum.

2. Sporthal de Korf

Omvang en spreiding

Door capaciteitstekorten en ter vervanging van de gymnastieklokalen aan de Parklaan is in maart 2009 een nieuwe sporthal genaamd De Korf geopend. Deze sporthal bevindt zich aan de Sportdreef 8, in de directe nabijheid van SRC Wasbeek. De sporthal heeft een omvang van 24 x 44,2 meter en is opdeelbaar in drie gelijke zaaldelen door middel van scheidingswanden.

Voornaamste kenmerken (functies, beheervorm, onderhoud)

Het complex is in eigendom van de gemeente en wordt beheerd door Stiwa. Net als voor het SRC Wasbeek geldt dat, per 1 januari 2010, de Stichting verantwoordelijk is voor het groot onderhoud en daartoe een meerjarenonderhoudsplan heeft opgesteld. Ook hier inspecteert de gemeente tweemaal per jaar.

Bezetting

De structurele gebruikers van De Korf zijn korfbalvereniging TOP en het Rijnlands Lyceum.

Sporthal De Korf kent een matig tot lage bezettingsgraad. De reden hiervan is dat de hoofdgebruiker, korfbalvereniging TOP, een beperkt aantal maanden de sporthal gebruikt omdat korfbalsport zowel een binnen- als een buitensport is. Bovendien is in een overeenkomst tussen de gemeente en Stiwa opgenomen dat korfbalvereniging TOP het voorkeursrecht heeft op het inplannen van de reserveringen.

TOP heeft in enkele maanden veel volume, dus de andere grote huurders kunnen voor langere tijd geen gebruik maken van de hal. Buiten het winterseizoen om zijn er weinig geïnteresseerden voor sporthal De Korf, met uitzondering van gebruikers die ad-hoc iets willen huren of maar voor enkele weken.

3. Sportzaal De Schans

Omvang en spreiding

Sportzaal de Schans is gelegen in de kern Voorhout aan de Nijverheidsweg 6 en is in eigendom van de gemeente. Deze sportzaal is in september 2003 in gebruik genomen en meet een oppervlakte van 24 x 30 meter. De zaal is niet deelbaar. Op 1 september 2011 heeft Stiwa het beheer en exploitatie van de gemeente overgenomen.

Voornaamste kenmerken (functies, beheervorm, onderhoud)

De exploitatie van De Schans is in handen van Stiwa en valt onder de huur- en subsidieovereenkomst die is afgesloten tussen de gemeente en Stiwa.

Bezetting

De accommodatie wordt voornamelijk gebruikt door basketbalvereniging Forwodians (deze exploiteert ook de horecafaciliteit), de majorette- en twirlvereniging 'Inspiration' en door het bewegingsonderwijs. De bezettingsgraad van sportzaal de Schans is goed te noemen. Er is weinig ruimte voor uitbreiding van gewenste additionele ruimte voor structurele gebruikers van de accommodatie. Incidentele verhuur is vrijwel onmogelijk, doordat de structurele gebruikers de gewenste additionele ruimte roostertechisch al invullen.

4. Sporthal de Tulp

Omvang en spreiding

In de kern Voorhout, aan de Jacoba van Beierenweg 118a, is eind augustus 2006 sporthal de Tulp geopend. De maatvoering van de sporthal, 48 x 31 meter, is aan de ruime kant voor sportbeoefening. Dit is in het verleden een bewuste keuze geweest, zodat de hal gebruikt kan worden als onderdak voor grootschalige evenementen tot 1.500 personen. De sporthal is door middel van scheidingswanden deelbaar in twee zaaldelen (van 1/3 deel en 2/3 deel).

Voornaamste kenmerken (functies, beheervorm, onderhoud)

Stiwa beheert per 1 oktober 2009 Sporthal De Tulp. Hiervoor was de exploitatie in handen van de gemeente Teylingen. De gemeente is eigenaar van de sporthal gebleven. Sportcafé Winnersclub is inmiddels in handen van een horecaondernemer. De gereserveerde middelen voor sporthal de Tulp zijn aangewend om (achterstallig) onderhoud te plegen, waarna de sporthal is overgedragen aan de stichting. Met ingang van 1 januari 2010 is de stichting verantwoordelijk voor het groot onderhoud en stelt een meerjarenonderhoudsplan op. De gemeente voert tweemaal per jaar een inspectie uit.

Bezetting

De grootste huurders van de Tulp zijn de handbalvereniging Foreholte, de badmintonvereniging Bacluvo en zaalvoetbalvereniging Bax. De bezettingsgraad van sporthal de Tulp is met betrekking tot de verenigingsport met bijna 85% hoog te noemen. Er is weinig ruimte voor uitbreiding van de gewenste additionele ruimte voor structurele gebruikers van de accommodatie. Vooral de handbalvereniging en de zaalvoetbalvereniging hebben aangegeven een grote behoefte te hebben aan uitbreiding van de huur. Incidentele verhuur is vrijwel onmogelijk omdat door structurele huur de accommodatie al nagenoeg vol zit.

5. Gymnastieklokaal Cluster Hoogh Teylingen

Omvang en spreiding

Deze gymzaal 'Cluster Hoogh Teylingen' bevindt zich aan de Pieter van Slingerlandstraat 38 in Voorhout en meet een oppervlakte van 12 x 20 meter. Deze gymzaal is in 2001 gerealiseerd.

Voornaamste kenmerken (functies, beheervorm, onderhoud)

Het gymnastieklokaal vormt onderdeel van een verzamelgebouw dat in eigendom is en beheerd wordt door de gemeente. Het beheer en exploitatie van het gymnastieklokaal is op 1 oktober 2010 overgedragen aan Stiwa.

Bezetting

De belangrijkste huurders van het gymnastieklokaal zijn het onderwijs en diverse verenigingen. Ook particuliere huur van het gymnastieklokaal vindt regelmatig plaats. De bezettingsgraad van het gymnastieklokaal is met betrekking tot het onderwijs vrijwel 100%. De verhuur aan sportverenigingen is nihil te noemen, hetgeen te verklaren is vanwege de beperkte functionaliteit (vloeroppervlak en hoogte) van het gymlokaal.

6. Sporthal de Geest

Omvang en spreiding

Sporthal de Geest aan de Geestlaan 27 is een gemeentelijke accommodatie gelegen in Warmond. De vloeroppervlakte van de zaal bedraagt 23 x 43 meter. De hal is deelbaar in twee zaaldelen (van 1/3 deel en 2/3 deel). Boven de sportzaal is een horecagedeelte. De hal is in 1995 gebouwd.

Voornaamste kenmerken (functies, beheervorm, onderhoud)

De exploitatie is per 2007 in handen van Stiwa. Met ingang van 1 januari 2010 is de stichting verantwoordelijk voor het groot onderhoud en stelt een meerjarenonderhoudsplan op. De gemeente voert tweemaal per jaar een inspectie uit.

Bezetting

De sporthal wordt voor het grootste gedeelte benut door het bewegingsonderwijs, de KNVB, de KNHB, handbalvereniging en voetbalvereniging Warmunda, de Leidsche en Oegstgeester hockeyclub en particuliere verhuur. De bezetting is met 70% redelijk te noemen. De oorzaak van deze overcapaciteit wordt door de gemeente verklaard door de kleinere verenigingen met minder leden dan dezelfde soort verenigingen in de kernen Sassenheim of Voorhout. De verenigingen die afkomstig zijn uit deze kernen vinden de reisafstand naar de sporthal in Warmond te groot waardoor er geen gebruik wordt gemaakt van de capaciteit die beschikbaar is in Warmond. Deze overcapaciteit wordt door de gemeente als onwenselijk ervaren omdat elders in de gemeente behoefte is aan meer capaciteit. Vraag en aanbod in de verschillende kernen zijn (nog) niet goed op elkaar afgestemd.

7. Overige binnensportaccommodaties

De overige binnensportaccommodaties zijn voornamelijk particuliere voorzieningen die gebruikt worden voor verschillende takken van sport. Het betreft de accommodaties:

Naam accommodatie	kern	vereniging/gebruiker
Jeugdcentrum De Spelewey	Voorhout	Jeugdschaakvereniging De Vrijpionnen
Sociaal cultureel centrum 't Onderdak	Sassenheim	Sassenheimse schaakvereniging
Restaurant Boerhave	Voorhout	Bridgeclub '77, Bridgeclub Voorhout
Jeu de boulesaccommodatie	Sassenheim	Jeu de Boulesvereniging De Vaste Voet
Jumbo Snookercentrum	Warmond	Biljartvereniging Sassenheim, Biljartvereniging 't Soldaatje, Biljartvereniging Sportrust
Partycentrum De oude Tol	Sassenheim	Bowling Sassenheim, Sassenheimse Kegelclub
Dekker Warmond	Warmond	Warmonder Bridgeclub (eveneens squash en indoortennis)
De Zevensprong	Sassenheim	Stichting De Zevensprong (aangepast sporten)

Samenvatting

De bezetting van een binnensportaccommodatie wordt berekend aan de hand van de maximale aantal uren per week dat een accommodatie in theorie beschikbaar is. In onderstaande tabel is de uren verdeling weergegeven.

Tabel praktische bezettingsgraad

maximale praktische bezettingsgraad		
	per week	per jaar
onderwijs primair	26	1.040
onderwijs VO	35	1.400
verenigingssport	44	1.760

De hierboven genoemde bezettingsgraad is gebaseerd op een openstelling van 7 dagen in de week.

De afmetingen en functionaliteiten van een binnensportaccommodatie zijn direct van invloed op de gebruiksmogelijkheden. Zo kun je niet zaalvoetballen in een gymnastieklokaal maar vormt een gymnastieklokaal wel een prima accommodatie voor bewegingsonderwijs op de basisschool. Ten aanzien van binnensportaccommodaties worden grofweg drie verschillende vormen aan gehouden, te weten sporthallen, sportzalen en gymnastieklokalen met doorgaans respectievelijk drie, twee en één zaaldeel.

Onderstaand overzicht geeft weer hoeveel uren er gehuurd zijn door het onderwijs in verhouding met het aantal beschikbare uren.

Onderwijsbezetting binnensport				
Accommodatie	werkelijke uren onderwijs	norm onderwijs uren	Bezettingspercentage onderwijs	
De Schans	970	1.040	93,3%	
Cluster	1.020	1.040	98,1%	
De Tulp	685	1.040	65,9%	
De Geest	943	1.040	90,7%	
Wasbeek/sporthal	1.021	1.040	98,2%	
Wasbeek sportzaal	1.113	1.400	79,5%	
De Korf	948	1.400	67,7%	

Uit de bezettingspercentages blijkt dat meerdere accommodaties een hoge bezettingsgraad kennen met betrekking tot het bewegingsonderwijs. De gemiddelde bezettingsgraad bedraagt **84.7%**.

Opgemerkt wordt dat het voortgezet onderwijs alleen gebruik maakt van sportzaal Wasbeek en sporthal De Korf.

Naast de onderwijsinstellingen vormen de sportverenigingen uit Teylingen een tweede grootgebruiker van de binnensportaccommodaties. Dit gebruik richt zich primair op de grote binnensportaccommodaties, de sporthallen en sportzalen, vanwege de functionele mogelijkheden.

Bezetting verenigingssport binnensport				
Accommodatie	werkelijke uren verenigingssport	norm uren verenigingssport	Bezettingspercentage verenigingssport	
De Schans	1.449	1.760	82,3%	
Cluster	305	1.760	17,3%	
De Tulp	1.489	1.760	84,6%	
De Geest	1.236	1.760	70,2%	
Wasbeek/sporthal	1.757	1.760	99,8%	
Wasbeek/sportzaal	613	1.760	34,8%	
De Korf	770	1.760	43,8%	

De verenigingssport kent een gemiddelde bezettingsgraad van **69%**. Hierbij is, vanwege eerder genoemde reden, gymlokaal Cluster Hoogh Teylingen niet meegenomen.

Een opvallend gegeven is dat meerdere accommodaties een matige bezettingsgraad laten zien. Sporthal De Geest kampt al langere tijd met een overcapaciteit. Een verklaring is te vinden in het

feit dat de hal gebruikt wordt door kleinere verenigingen met minder leden dan dezelfde soort verenigingen in de kernen Sassenheim en Voorhout.

De verenigingen die niet uit Warmond komen ervaren de reisafstand als te groot waardoor er geen gebruik wordt gemaakt van de capaciteit die beschikbaar is in sporthal de Geest. Ondanks dit gegeven kent de sporthal toch een bezettingsgraad van ruim 70%.

Sporthal De Korf kent eveneens een matig tot lage bezettingsgraad. De reden hiervan is dat de hoofdgebruiker, korfbalvereniging TOP, een beperkt aantal maanden de sporthal gebruikt omdat korfbalsport zowel een binnen- als een buitensport is. Bovendien is in een overeenkomst tussen de gemeente en de Stichting Wasbeek opgenomen dat korfbalvereniging TOP het voorkeursrecht heeft op het inplannen van de reserveringen.

TOP heeft in enkele maanden veel volume, waardoor andere grote huurders dan voor langere tijd geen gebruik kunnen maken van de hal. Buiten het winterseizoen om zijn er weinig geïnteresseerden voor sporthal De Korf, met uitzondering van gebruikers die ad-hoc iets willen huren of maar voor enkele weken.

Sportzaal Wasbeek laat eveneens een matige bezettingsgraad zien. Uitgezonderd het feit dat de korfbalvereniging TOP alleen gebruik maakt van de sportzaal van november tot en met maart zijn voornamelijk geen andere oorzaken aan te wijzen voor de matige bezetting.

Verder valt op dat zowel De Schans als De Tulp een hoge bezettingsgraad kennen vanuit de verenigingssport.

1.4 Buitensport

Naast de voornoemde binnensportaccommodaties beschikt de gemeente Teylingen over een aantal buitensportparken. In onderstaande tabel worden enkele kenmerken van de buitensportaccommodaties weergegeven, voordat de sportparken afzonderlijk aan bod komen.

	Buitensportaccommodaties	kern	sport	velden	verenigingen	eigendom
1	Roodemolen	Sassenheim	voetbal	10	RKVV Teylingen en VV Ter Leede	gemeente
2	Sportdreef	Sassenheim	korfbal	4	TOP	gemeente
3	Vijfmeiweg	Sassenheim	rugby	1	The Bassets	gemeente
4	Elsgeest	Voorhout	voetbal	5	VV Foreholte	gemeente
			handbal	1	HV Foreholte	gemeente
			hockey	2	MHC Voorhout	gemeente
			tennis	8	TV SVV	gemeente
			schaatsen	1	Voorhoutse ijsclub	gemeente
5	Overbos	Warmond	voetbal	2,5	SV Warmunda	gemeente
			handbal	2	HV Warmunda	gemeente
			tennis	6	TV Overbos	gemeente
6	Akzo Nobel	Sassenheim	voetbal	2	VV GWS	privaat
			tennis	3	TV Sikkens	privaat
7	Tennispark STV	Sassenheim	tennis	9	STV	gemeente
8	Tennispark Oosthout	Voorhout	tennis	9	Tennisvereniging Oosthout	privaat
9	IJsbaan Sassenheim	Sassenheim	schaatsen	1	IJsclub Sassenheim	gemeente
10	IJsbaan Warmond	Warmond	schaatsen	1	IJsclub Warmond	gemeente

1. Sportpark Roodemolen

Omvang en spreiding

Sportpark Roodemolen is gelegen aan de Roodemolenweg in Sassenheim. Het sportpark bestaat uit tien voetbalvelden waarbij het hoofdveld wordt gedeeld door de twee voetbalverenigingen RKVV Teylingen en vv Ter Leede.

Voornaamste kenmerken (functies, beheervorm, onderhoud)

Het sportpark is in eigendom van de gemeente en in tegenstelling tot de andere sportparken niet openbaar toegankelijk. Voor beide verenigingen geldt dat de vereniging eigenaar is van de opstallen (clubhuis en kleedkamers); dat de vereniging het onderhoud, met uitzondering van renovatie, van het sportpark uitvoert en dat de vereniging de velden in bruikleen heeft en hiervoor geen huur of pacht verschuldigd is. Beide voetbalverenigingen onderhouden zelfstandig het volledige sportpark. RKVV Teylingen beschikt over zes kleedkamers, Ter Leede over achttien kleedkamers.

2. Sportpark TOP

Omvang en spreiding

Naast SRC De Wasbeek en tegen Sporthal de Korf aan ligt sportpark TOP, aan de Sportdreef in Sassenheim.

Voornaamste kenmerken (functies, beheervorm, onderhoud)

Het complex bestaat uit een kantine, acht kleedkamers en drie kunstgrasvelden. Het natuurgrasveld is afgestoten. De velden worden gebruikt door korfbalvereniging TOP voor het buitenseizoen. Naast korfbal heeft de vereniging al meer dan tien jaar een tennisafdeling. De kunstgrasvelden laten toe om 's zomers en 's winters, op die momenten dat er geen korfbal wordt gespeeld, een balletje te slaan. Er zijn twaalf tennisbanen beschikbaar verdeelt over de drie kunstgrasvelden. Deze activiteit is inmiddels uitgegroeid tot een belangrijk onderdeel van de vereniging.

3. Sportpark The Bassets

Omvang en spreiding

Het sportpark is gelegen aan de Vijfmeiweg 37a te Sassenheim en de thuisbasis voor rugbyclub The Bassets. Het sportpark ligt aan de A44, bestaat uit één rugbyveld dat zowel als wedstrijdveld als trainingsveld benut wordt en een klein trainingsveld.

Voornaamste kenmerken (functies, beheervorm, onderhoud)

De gemeente is eigenaar van het sportpark en de vereniging is eigenaar van de opstallen (clubhuis en vier kleedkamers). De vereniging onderhoudt het sportpark, met uitzondering van renovatie van het veld. De vereniging heeft het veld in bruikleen en is hier geen huur of pacht voor verschuldigd. De vereniging beschikt over een wedstrijdveld dat ook dienst doet als trainingsveld. Er geldt eenzelfde beheersituatie als bij de voetbalverenigingen op sportpark Roodemolen.

4. Sport- en recreatiepark Elsgeest

Omvang en spreiding

Sport- en recreatiepark Elsgeest ligt in het zuidwesten aan de rand van de kern Voorhout. Aan de zuidkant van het park ligt het volkstuincomplex dat eveneens onderdeel uitmaakt van het Sport- en Recreatiepark.

Voornaamste kenmerken (functies, beheervorm, onderhoud)

Op het park zijn meerdere verenigingen actief: Voetbalvereniging Foreholte, hockeyvereniging MHC Voorhout, handbalvereniging Foreholte, tennisvereniging SVV en de Voorhoutse IJclub. In de voormalige kantine van de handbalvereniging is eveneens de biljartvereniging Agnes gehuisvest met één biljarttafel. Daarnaast maken de verenigingen De Voorruiters, Schietvereniging st. Hubertus, scouting Boerhaave, volkstuinvereniging Elsgeest, de Oranjevereniging en Postduivenvereniging de Voorhouter gebruik van het park.

VV Foreholte

Het totale aanbod voor deze vereniging op het sportpark bestaat uit twee kunstgrasvelden, één semi-kunstgrasveld en twee natuurgrasvelden. Zij beschikt eveneens over een ruim kleedkamergebouw met daarin zestien kleedkamers. VV Foreholte is eigenaar van de opstallen (clubhuis en kleedkamers).

VV Foreholte is verantwoordelijk voor het onderhoud van het sportpark, met uitzondering van renovatie. De vereniging heeft de velden in bruikleen en is hiervoor geen huur of pacht verschuldigd.

MHC Voorhout

De hockeyclub beschikt over twee kunstgrasvelden en een clubhuis dat onder meer is uitgerust met vier kleedruimten.

HV Foreholte

Handbalvereniging Foreholte beschikt over één geasfalteerd handbalveld en vier kleedkamers.

Tennisvereniging SVV

De tennisvereniging beschikt over acht banen (waarvan zes gravelbanen en twee allweather banen), twee kleedkamers en een clubhuis. Er is verlichting op alle acht banen aanwezig.

Voorhoutse IJclub

De aanwezige landijsbaan op het sportpark wordt gebruikt door de Voorhoutse IJclub en door andere vereniging.

Biljartvereniging Agnes

Biljartvereniging Agnes heeft alleen leden ouder dan 55 jaar. Zij beschikt over één biljarttafel in de voormalige kantine van HV Foreholte. In 2012 gaat zij haar accommodatie uitbreiden om plaats te maken voor twee biljarttafels.

5. Sportpark Overbos

Omvang en spreiding

Sportpark Overbos ligt buiten de bebouwde kom, ten noorden van Warmond aan de Herenweg.

Voornaamste kenmerken (functies, beheervorm, onderhoud)

Oorspronkelijk was voetbalvereniging Warmunda gebruiker van het sportpark Overbos. Later konden ook atletiek en handbal binnen de vereniging beoefend worden. Er waren aparte afdelingen 'voetbal' en 'handbal', tegenwoordig zijn het twee aparte verenigingen. Sinds 1983 wordt ook zaalvoetbal gespeeld bij SV Warmunda. Atletiek wordt tegenwoordig niet meer beoefend bij Warmunda.

SV Warmunda

SV Warmunda is eigenaar van de opstallen (clubhuis en kleedkamers). In totaal zijn vier kleedkamers aanwezig, plus een scheidsrechtersruimte. De vereniging voert het onderhoud van het sportpark, met uitzondering van renovatie, uit. SV Warmunda heeft de velden, twee wedstrijd velden en één trainingsveld in bruikleen en is hiervoor geen huur of pacht verschuldigd.

HV Warmunda

De handbalvereniging beschikt over twee geasfalteerde handbalvelden en drie kleedkamers, waarvan twee grote en een kleine. De kleedkamers zijn eigendom van HV Warmunda.

Tennisvereniging Overbos

Op het sportpark is ook tennisvereniging Overbos gevestigd. Deze vereniging beschikt over zes graveltennisbanen en vier kleedkamers. Zij is zelf verantwoordelijk voor het (groot) onderhoud van de tennisbanen en ontvangt hiervoor geen gemeentelijke bijdrage. Alle banen zijn voorzien van verlichting.

6. Tennispark STV

Tennispark STV is gevestigd aan de Parklaan in Sassenheim en omvat negen gravel buitenbanen. STV beschikt over twee kleedruimten en heeft acht verlichte banen en één onverlichte baan. De vereniging is zelf verantwoordelijk voor al het onderhoud.

Met STV worden gesprekken gevoerd over uitplaatsing naar sportpark Roodemolen, in verband met geplande woningbouw.

Samenvatting en capaciteitsbehoeften

Puntsgewijs kan het volgende worden geconcludeerd over de buitensportaccommodaties (van basissporten):

- Bij v.v. Ter Leede is voor nu en in de toekomst een tekort van één wedstrijdveld.
- RKVV Teylingen heeft geen capaciteitsprobleem. Hierbij wordt opgemerkt dat de capaciteit aan trainingsvelden tegen de grens van een tekort aan zit.
- TOP heeft voldoende trainings- en wedstrijdcapaciteit met de aanwezigheid van drie kunstgrasvelden.
- Rugbyvereniging The Bassets heeft voldoende capaciteit met het huidige speel- en trainingsveld.
- Voetbalvereniging Foreholte heeft in de huidige situatie een tekort van één wedstrijdveld.
- Hockeyvereniging MHC Voorhout kent een ondercapaciteit van één veld in 2010.
- Handbalvereniging Foreholte kent een ondercapaciteit van één veld.
- Tennisvereniging SVV heeft de beschikking over acht banen, dit is voor het huidige ledenaantal voldoende capaciteit.
- SV Warmunda beschikt over voldoende trainings- en wedstrijdcapaciteit. Tennisvereniging Overbos heeft met het huidige aantal van zes banen voldoende capaciteit.
- Handbalvereniging Warmunda kent voor een overcapaciteit van één veld.

- Het aantal banen van STV voldoen krap aan de normen van NOC*NSF, mits alle banen zijn voorzien van verlichting.

1.5 Zwembad

Omvang en spreiding

Het zwembad van SRC Wasbeek, aan de van Alkemadelaan 12 in Sassenheim, beschikt in totaal over 675m² zwemwater en bestaat uit de volgende bassins:

- recreatiebad van 225 m²;
- 25-meter wedstrijdbad van 375 m²;
- een buitenbad (peuter en kleuter) van 55 m²;
- een uitzwembad van 18 m².

Daarnaast heeft het zwembad de beschikking over een glijbaan en diverse aanvullende voorzieningen zoals een bubbelbad, wildwaterkreek, knuffelbank, borrelbank, een glijbaan, 'waterexplosie', een stoombad, een koud dompelbad, zonnebanken in afzonderlijke cabines, een peuterbad en een watercrèche. Verder beschikt de accommodatie over natte en droge horeca en er is een "denksportcentrum" van 400m².

Voornaamste kenmerken (functies, beheervorm, onderhoud)

Hoewel de gemeente het complex op afstand heeft geplaatst bestaat er nog steeds een nauwe samenwerking tussen de gemeente en Stiwa. Dit komt voornamelijk tot uitdrukking in de subsidie- en prestatieafspraken die bestaan ten behoeve van de exploitatie van het complex. Langs deze weg probeert de gemeente Teylingen laagdrempelige toegang tot sportaccommodaties ten dienste van de maatschappij te waarborgen.

Bezetting

SRC Wasbeek bedient een gevarieerde bandbreedte van doelgroepen in het enige overdekte zwembad dat de gemeente Teylingen rijk is, te weten:

- aanstaande moeders en ouders met baby's;
- gezinnen (ouders met kinderen);
- jonge kinderen en jeugd tot en met 19 jaar;
- volwassenen (20-55 jaar);
- vrouwen (20-55 jaar);
- senioren (55-75 jaar);
- speciale groepen en verenigingen, zoals gehandicapten, revalidatiepatiënten, (ongeorganiseerde) trimmers en aquafitness.
- Zwemvereniging De Columbiaan, Zwemvereniging Sassenheim en Duikvereniging Het Onderwaterbos zijn verenigingen die wekelijks gebruik maken van het zwembad.

Het bezoekersaantal schommelt over de jaren maar blijft op hoofdlijnen redelijk constant. De bezoekersamenstelling is gedurende de jaren veranderd. Het aantal recreatieve bezoeken en verenigingsbezoeken is ten opzichte van 2007 gedaald terwijl het lezswemmen gelijk is gebleven. De benutting en het animo voor de zwemsport is in Teylingen gemiddeld te noemen.

Tabel. Overzicht bezoekersaantallen zwembad naar doelgroep (bron: begroting 2010 Stiwa)

Doelgroepen	Realisatie 2010	Begroting 2010	Realisatie 2009	Realisatie 2008	Realisatie 2007
Recreatief	70.471	75.000	67.072	76.148	75.997
Verenigingen	41.051	44.000	42.378	44.217	45.830
Lezswimmers	27.982	25.000	25.338	25.002	26.924
Scholen	14.201	14.000	13.800	14.582	14.835
Overige doelgroepen	35.872	38.000	37.105	38.656	37.483
Totaal	189.577	196.000	185.693	198.605	201.069

1.6 Regionale voorzieningen

De omvang van de gemeente laat niet toe dat alle sportvoorzieningen binnen de gemeentegrenzen aangeboden kunnen worden. De inwoners van Teylingen zijn voor sommige sporten aangewezen op voorzieningen buiten de gemeente.

Atletiekbaan Lisse

De atletiekbaan op het gemeentelijk sportpark 'ter Specke' aan de Spekkelaan in Lisse voldoet aan de wedstrijdeisen van de KNAU. De accommodatie bestaat ondermeer uit een kunststofbaan van 400 meter (zes sprint- en zes rondbanen) inclusief de waterbak voor steeplechase. De atletiekvoorziening beschikt daarnaast over faciliteiten voor springnummers en werpnummers. Er is een clubhuis aanwezig met voldoende kleedkamers, een kantine, bergruimten, massageruimten, een krachthok en een bestuurskamer.

Kunstijsbaan Leiden

De kunstijsbaan aan de Vondellaan in Leiden is geheel overdekt. De totale oppervlakte van de ijsvloer is 77 x 40 meter waarvan een 60 x 30 meter binnenbaan en een buitenbaan met een rondefstand van circa 200 meter. De 'Warmondse IJsclub' maakt gebruik van de kunstijsbaan in Leiden.

Hoofdstuk 2 Sport in Teylingen bekeken op hoofdlijnen

In dit hoofdstuk wordt een achtergrond beschouwing gegeven van de toekomstige sportbehoefte in Teylingen.

2.1 De verenigingen

De gemeente Teylingen kent een gevarieerd sportaanbod voor zowel binnen als buitensporten. De basis hiervoor is gelegd voor de fusie tot de gemeente Teylingen. Iedere kern had wel haar voetbalclub, tennisclub of badmintonvereniging. In totaal zijn er in de gemeente in 2011 47 verenigingen in 25 verschillende sporten, variërend van bridge tot golf en van gevechtssporten tot schaken.

Wanneer Teylingen met de omliggende gemeenten wordt vergeleken, komt het volgende beeld naar voren:

Gemeente	Aantal inwoners 2010	Aantal verenigingen
Teylingen	35.813	47
Lisse	22.680	44
Noordwijkerhout	15.599	25
Oegstgeest	22.768	25
Noordwijk	25.423	27

2.2 De accommodaties

Het accommoderen van sport is landelijk gezien de belangrijkste inzet van de overheid om sport te stimuleren (Sociaal en Cultureel Planbureau, 2010). Ook Teylingen stimuleert sporten door het aanbieden van sportaccommodaties. Gedurende een mensenleven verschuift de behoefte van binnensport (vb zwemmen voor kinderen) naar buitensport (vb veldvoetbal bij jongeren) naar gebruik openbare ruimte (vb fietsen en wandelen door ouderen). Dit heeft effect op het accommodatie. Hierbij zijn drie dingen van belang, namelijk de bereikbaarheid, de kwantiteit en de kwaliteit van accommodaties (Sociaal en Cultureel Planbureau, 2010).

Bereikbaarheid

De gemiddelde landelijke afstand naar een sportvoorziening bedraagt 7,7 km. Hierbij komen de meeste mensen met de fiets of met de auto (Sociaal en Cultureel Planbureau, 2010). In Teylingen zijn alle sportaccommodaties binnen een afstand van een paar kilometer te bereiken. Iedere kern heeft een sporthal en een buitensportaccommodatie. Daarnaast is het zwembad in Sassenheim overal in de gemeente binnen een straal van 6 km te bereiken (uitgezonderd de gebieden aan de overzijde van de Kaag). Alle accommodaties zijn voorzien van parkeervoorzieningen voor zowel auto's als fietsers. Deze capaciteit is doorgaans afdoende. Alleen de sportparken Roodemolen en Elsgeest kennen op zaterdag vaak een grote parkeerdrukke. Bij Roodemolen wordt bekeken of de parkeerdrukke opgevangen kan worden in de ontwikkeling van de wijk Langeveld en de uitplaatsing van STV. Mogelijk dat ook bedrijven aan de overzijde van de Hoofdstraat (gelegen aan het industrieterrein Jagtlust) bereid kunnen worden gevonden hun parkeergelegenheid open te stellen op de zaterdagen. Op sportpark Elsgeest is de situatie door ruimte gebrek een stuk complexer. Met de verenigingen aldaar wordt nagedacht over een mogelijke oplossing. Hierbij kan gedacht worden aan het asfalteren van de ijsbaan of het beter spreiden van wedstrijden over het gehele weekend.

2.3 Conclusie

De gemeente Teylingen kent een gevarieerd sportaanbod met veel verenigingen en verschillende accommodaties. De komende jaren staat de gemeente voor een tweespalt. Aan de ene kant is te zien dat er statistisch nog ruimte is voor nieuwe verenigingen, maar dat aan de statistische vraag van burgers naar sportverenigingen net aan kan worden voldaan. De commerciële aanbieders (vb. sportscholen) zijn niet meegenomen. Naar verwachting komen vraag en aanbod daarmee overeen.

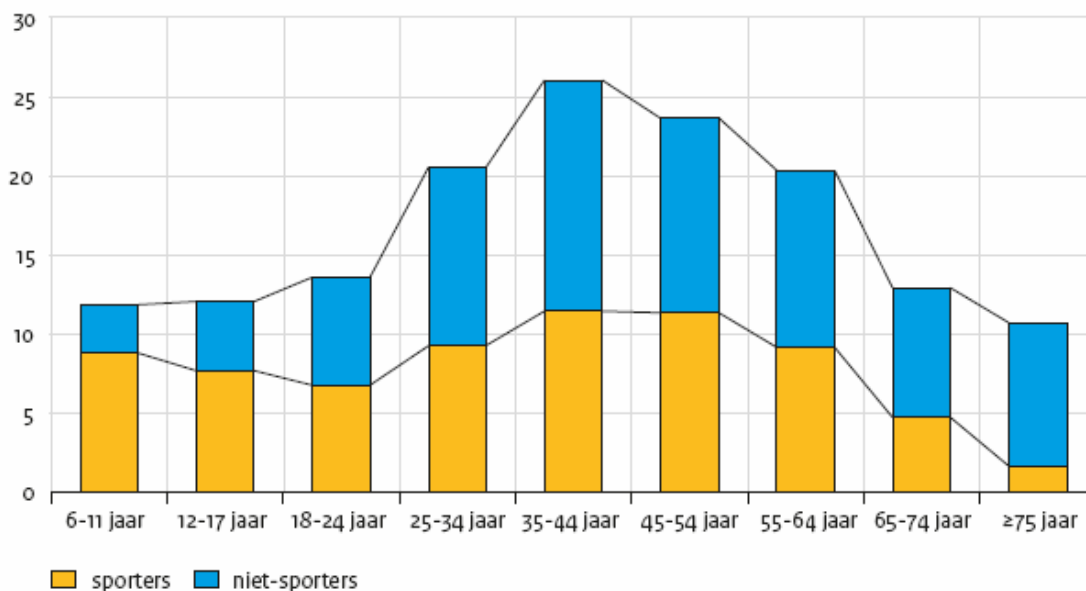
Aan de andere kant laat de bevolkingsontwikkeling een heel ander beeld zien. Ook de Teylingse bevolking ontkomt niet aan de vergrijzing. De huidige trendprognoses laten zien dat een ouder deel van de bevolking andere sporten beoefent dan het jongere deel van de bevolking. Het is daarmee niet uitgesloten dat de huidige knelpunten bij vooral de buitensporten zich gaan verplaatsen naar bijvoorbeeld de binnensporten. Het is nu onmogelijk in te schatten hoe de vraag naar sport(accommodaties) zich gaat ontwikkelen, omdat eerder genoemde ontwikkelingen van grote invloed kunnen zijn. Een belangrijke kanttekening is wel dat wanneer de bevolking ouder wordt, de

vraag naar bepaalde sporten niet automatisch stijgt. Uit onderstaand figuur 3 blijkt dat het aantal sporters na de leeftijd van 35 jaar landelijk niet verder toeneemt. Vanaf de pensioengerechtigde leeftijd daalt de deelname fors. De gemeente moet derhalve niet inzetten op sporten voor alleen ouderen, maar op sporten en accommodaties die door meerdere sporten en leeftijdsgroepen worden gebruikt.

Het is ondoenlijk om de aantallen accommodaties tussen gemeenten met elkaar te vergelijken. Hiervoor dient een exacte vraag – aanbod studie per sport per gemeente uitgevoerd moeten worden.

Figuur 3: Frequente sporters en niet-sporters naar totale omvang naar leeftijdsgroep, bevolking van 6 jaar en ouder, 2007 (in absolute aantallen (x 100.000))

a Niet-sporters zijn mensen die niet minstens 40 weken per jaar aan sport doen.

Bron: SCP/CBS (AVO'07a), bewerking op basis van CBS-bevolkingscijfers over 2007

Bijlage 6 Verslag bijeenkomst Sportaccommodatienota 30 januari 2012

Op 30 januari heeft in de raadzaal in Voorhout een bijeenkomst plaats gevonden met besturen van sportverenigingen en raadsleden over de kaders van het toekomstige sportbeleid, waarin de faciliterende rol voorop staat. Van de volgende verenigingen, instellingen of raadsfracties is een vertegenwoordiging aanwezig geweest.

BC Forwodians
RKVV Teylingen
RC The Bassets
SV Warmunda
MHC Voorhout
SVV
Stiwa
Warmondse Ijsclub
De Voorruiters
Vv Ter Leede
Gymnastiekvereniging Return
Dynamo Sassem
HV Foreholte
HV Warmunda
TOP
D66
VVD
CDA
Trilokaal
Belang van Teylingen

Er zijn drie vragen gesteld aan de aanwezigen die de basis vormen voor de discussie over de kaders voor de faciliterende rol. Onderstaand een overzicht op hoofdlijnen van de suggesties die zijn gedaan die avond.

Vraag 1:

Waaruit bestaat volgens u de faciliterende rol voor sportaccommodaties van de gemeente?

De aanwezigen geven aan dat de gemeente verantwoordelijk is voor de:

- Aanlegkosten velden
- Alles wat vast staat op het veld
- Groot onderhoud van velden
- Kleedkamers: er is behoefte aan een eenduidig beleid; er moet een keuze gemaakt worden of het bouwen van kleedkamers wel of niet betaald wordt door de gemeente.
- tribunes is een discussiepunt: sommige verenigingen betalen het zelf, andere vinden dat de gemeente dat moet doen
- Hekwerk om de accommodatie heen: er moet een eenduidig beleid komen wie er verantwoordelijk voor is.
- Doelen
- Afschrijving kunstgrasvelden
- Sporttechnische know how: gemeente moet ook een adviserende rol hebben (de verenigingen bestaat vooral uit vrijwilligers en deze hebben de kennis niet in huis)
- Volgens de aanwezigen moet de gemeente aangeven in hoeverre zij sport belangrijk vindt voor de samenleving en hier navenant naar handelen.
- Uitgangspunt moet zijn breedtesport, maar topsport niet helemaal negeren. Topsport heeft een afgeleid gemeentelijk belang zowel naamsbekendheid als passieve recreatie. Gemeente moet zich wel beperken tot voorzieningen (bv parkeergelegendheid) en zich nimmer inlaten met het huishoudboekje van de topsportvereniging.

- De aanwezigen vinden ook dat verenigingen zelfredzaam moeten zijn
- Dagelijkse onderhoud/verantwoordelijkheid buitensport ligt bij de verenigingen (huismeesterschap)
- Verenigingen geven aan dat het per sport verschilt in welke mate reisafstanden en het gebruik van meerdere accommodaties door de vereniging acceptabel is. Sommige sporten (vb rugby) hebben meer een regiofunctie dan andere (vb voetbal). Verenigingsbelang staat voorop.

Randvoorwaarde is dat de gemeente ervoor zorgdraagt dat de verenigingen hun sport veilig

kunnen beoefenen.

Vraag 2:

Wat zijn volgens u goede criteria om te besluiten over wel of geen capaciteitsuitbreiding voor binnen- en buitensport accommodaties?

Mening aanwezigen over binnensport:

- Zorg voor een goede verdeling van uren die aan verenigingen worden gegeven in relatie tot de beschikbaarheid van de accommodaties. Dit is een wens van met name die verenigingen die op semi topsport niveau opereren.
- Er is behoefte aan meer prime time uren voor de eigen leden. Vb: Columbiaan moet nu 's ochtends van half 6 tot 7 uur zwemmen om aan een extra trainingsuurtje te komen.
- Nadeel kan wel zijn: kleinere verenigingen kunnen hiervan de dupe zijn. Want zij zullen dan ergens anders moeten trainen.

Capaciteit sportaccommodaties:

- Maak gebruik van elkaars accommodaties buiten de kernen om, die op bepaalde tijdstippen leeg staan. Zorg voor efficiënt gebruik. Van de gemeente wordt hierbij een stimulerende werking/rol verwacht.
- Inzet van combinatiefunctionarissen: deze nog meer inzetten om de velden overdag te benutten.
- Aanwezigen zijn voorstander van multifunctioneel gebruik.
- Bij de accommodatie capaciteitsberekening is het advies om vooral te richten tot de bondsrichtlijnen. Zorg er ook voor dat de accommodatie te gebruiken is voor topsport.
- Een termijn vastleggen waarbinnen sprake is van een tekort aan capaciteit is lastig. Het is een continue gebeuren. Wanneer er sprake is van een nieuwe accommodatie, dan is dat ook niet binnen een jaar gelegd, daar gaat weer een lange periode overheen.
- er is vraag naar meer trainingscapaciteit om de kwaliteit van de sportbeoefening te verhogen. De successen zorgen ook voor aanwas nieuwe leden ver buiten de gemeente om.
- Er is onderscheid tussen bestaande en nieuwe verenigingen (vb bij TOP wordt nagedacht aan een satellietvereniging binnen Voorhout om jongens/meisjes die graag willen korfballen, maar voor wie de afstand te groot is, te kunnen laten korfballen).
- Aanwezigen vinden dat aan een vereniging gevraagd mag worden ook buiten de gemeente te sporten, als blijkt dat buiten Teylingen een accommodatie beschikbaar is die niet in de gemeente aanwezig is (vb: zwemvereniging De Columbiaan maakt ook gebruik van het 50 meter bad in Katwijk).
- De aanwezigen vinden dat niet iedere club is gelijk qua financiën en sportprestatieniveau. Aan de gemeente de taak om mee te denken met iedere club. Juist omdat de wensen en uitgangspunten van verenigingen verschillend zijn.
- Als uitgangspunt welke sport gefaciliteerd zou moeten worden, kan gekeken worden naar de populariteit van de sport.
- Overeenstemming was er bij de aanwezigen over het uitgangspunt dat capaciteitsaanpassing altijd een gevolg is van ledenaanwas. Daarom heeft de capaciteitsuitbreiding altijd een achterstand. Eerst voldoende ledenaanwas en dan pas uitbreiding.
- Kwantiteit uitbreiding is voor gemeente en kan worden berekend met maatstaven van de landelijke bonden. Dus zoveel spelers per veld, maximale belasting en dan rolt er een veld extra of meer velden extra.
- Wanneer uitbreiden is een discussiepunt. Je hebt niet direct meer velden nodig. Met name voor voetbalverenigingen geldt dat eerst er een flinke ledenaanwas moet zijn. Dat kan voor sommige verenigingen al een wachtlijst inhouden voordat de uitbreiding bereikt is.
- Kwalitatieve uitbreiding, dus het extra of plus deel is voor de vereniging. Graveltennisbanen voor de faciliterende gemeente maar de extra kosten voor smashcourt zijn voor de vereniging.
- Gemeente mag wel nagaan of de capaciteit voldoende en maximaal wordt benut. Daarbij mag ook worden gekeken naar de totale capaciteit in Teylingen. Pas na volledige benutting komt uitbreiding in beeld.
- Demografische ontwikkelingen wel meenemen. Als Teylingen echt niet meer groeit of het inwonertal stabiliseert zich, dan goed nagaan of uitbreiding wel echt gewenst is en of niet een korte tijd met het "tekort" kan worden overbrugd.
- Aanpalende voorzieningen zoals kleedkamers, ballenvangers en verlichting horen bij het veld. Dus hier niet de rekening eenzijdig leggen bij de verenigingen

Vraag 3

Is de gemeente (financieel) verantwoordelijk voor het aanleggen van sportvoorzieningen of zijn verenigingen en/of commerciële exploitanten hiervoor (deels) verantwoordelijk?

De aanwezigen zijn verdeeld of de rol van de gemeente eindigt bij alleen het beschikbaar stellen van de grond of dat zij ook verantwoordelijk is voor de aanleg en financiering van de velden. De aanwezigen zijn het er wel over eens dat de gemeente altijd moet faciliteren bij de aanleg van velden, al dan niet door het aanbieden van leningen. Verenigingen moeten zelf ook in staat geacht worden een eigen bijdrage te leveren.

Uitbreiding van sportaccommodaties is niet alleen van belang voor de gebruikers maar ook voor de gemeente. Denk aan gezonde inwoners.

De volgende suggesties die genoemd zijn hebben geleid tot aanpassing van de nota:

- Topsport
- Gebruik maken van andere accommodaties bij capaciteitstekort (voor zover mogelijk)
- De faciliterende rol van de gemeente zo duidelijk mogelijk verwoorden
- Deelname van inwoners aan sport in beeld brengen
- Gemeente verantwoordelijk voor de aanleg en renovaties, de vereniging voor het gebruik en onderhoud